

2040

LIIKUNNAN JA URHEILUN TARINA

Espoo liikkuu 2040

**Iloiten, rohkeasti,
yhdessä**

2040

LIIKUNNAN JA URHEILUN TARINA

Espoo liikkuu 2040

**Iloiten, rohkeasti,
yhdessä**

Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö / Resultatenheten för idrott / Sports and Exercise Unit

Elinvoiman tulosalue / Resultatområdet för livskraft /
Sector for Economic Development, Sports and Culture

Espoon kaupunki / Esbo stad / City of Espoo

Kaupungin työntekijöiden lisäksi sisältöjen kommentointiin ovat osallistuneet
Sampo Suihko, Olli-Pekka Lintula, Hanna Sere ja Maurizio Pratesi.

Ilme & taitto: Kiira Koivunen ja Tuomas Korolainen, Mene Creative Oy

Kansikuva: Pekka Rousi

2024

Alkusanat	6
------------------------	----------

Johdanto	8
-----------------------	----------

1 Liikunta ja urheilu - vastuullisesti kohti kestävää tulevaisuutta	13
1.1. Ekologinen kestävyys	15
1.2. Taloudellinen kestävyys	17
1.3. Sosiaalinen kestävyys	18
1.4. Kulttuurinen kestävyys	21

2 Liikunta digitalisoituu	23
2.1. Digitalisoituvan liikunnan ja urheilun harrastustoiminta	26
2.2. Poikkihallinnollinen yhteistyö korostuu	26
2.3. Tulevaisuuden älykkäät laiteratkaisut	27
2.4. Digitaalisuuden kestävä ja eettinen kehitys	28

3 Liikuntapalvelut osana hyvinvointia ja onnellista elämää	31
3.1. Lasten ja nuorten liikunta	34
3.2. Senioriliikunta	38
3.3. Soveltava liikunta	40
3.4. Työikäisten liikunta	42
3.5. Liikuntaneuvonta	42

4 Yhteistyötä, verkostoja ja kumppanuuksia rakentamassa	45
4.1. Espoolainen urheiluseuratoiminta	48
4.2. Seuratoiminta ja tilat	50
4.3. Seuratoiminta lajeittain	54
4.4. Seuratoiminnan avustukset	56

5 Monipuoliset olosuhteet kannustavat liikkumaan	59
5.1. Liikuntapaikkarakentaminen, kaavoitus ja maankäytön suunnittelu	61
5.2. Suuralueiden liikuntaolosuhteet	63
5.3. Ulkoilu ja lähiliikunta	66
5.4. Merellinen Espoo	70

6 Espoolainen kilpa- ja huippu-urheilu tähtää korkealle	75
--	-----------

7 Liikunta ja urheilu tapahtumien mahdollistajana	81
--	-----------

8 Espoo liikkuu -yhteisö on espoolaisen liikunnan ja urheilun sydän	87
--	-----------

Loppusanat	90
-------------------------	-----------

Lähdeluettelo	91
----------------------------	-----------

Liitteet	94
-----------------------	-----------

Alkusanat

ESPOO LIIKKUU 2040 rakentuu Espoon liikunnan ja urheilun tulosityksikön tarjoamasta monipuolisesta ja laadukkaasta palvelusta. Se perustuu asukaslähtöiseen, tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun. Rohkealla ajattelulla muovaamme palvelujemme suuntaa, niiden kirjoa, tarvetta ja sisältöjä. Luotaus palvelutarpeisiin auttaa meitä pitämään katseen perusasioissa. Espoo liikkuu 2040 kertoo tulosityksikkömme ja koko liikuntayhteisön identiteetistä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä osana elinvoimaista Espoota.

Huolehdimme liikunnan ja urheilun edistämisestä tarjoamalla vaikuttavan panoksen asukkaidemme hyvinvointiin. Toteutamme tämän kumppaneidemme kanssa. Houkuttelemme asukkaita löytämään joko omaehtoisen tai ohjatun liikuntamahdollisuuden, kokemuksen liikunnanilosta, sen tuomasta hyvänolon tunteesta. Poistamalla tai madaltamalla esteitä luomme mahdollisuuksia harrasteliikunnan aloittamiseksi ja lisäämiseksi. Liikunta on monelle paitsi elämäntapa, myös elämänhallinnan keino.

Espoo voi hyvin, kun sen asukas voi hyvin. Luonto on espoolaisen arvostama eliksiiri, tasapuolinen ja -arvoinen hyvinvointilähde. Ulkoilureitit, lähiliikuntapaikat, latuverkko, meri ja sen rantaa myötäilevä rantaraitti tarjoavat hyvinvoinnin elämyksiä edullisesti ja tasa-arvoisesti. Monipuolisten ja ainutlaatuisten mahdollisuuksien vuoksi Espoo on Suomen luontoliikunnan pääkaupunki.

Visiotyö on tehty tulosityksikön henkilökunnan ja kumppaneidemme kanssa yhteistyössä. Jokaisella on ollut mahdollisuus antaa panos ja osaaminen sen syntyyn. Tehty työ sitouttaa ja se luo yhteenkuuluvuutta. Olemme uteliaita ja kokeilemiselle alttiita, toisaalta tukeudumme tietoon sekä toimintojen vaikuttavuuteen. Uteliaisuus motivoi ja luovuuden voima vie eteenpäin. Kohtaamme tulevaisuuden sellaisena kuin se edessämme avautuu, myös sen riskit huomioiden.

Liikunta tarjoaa muuttuvassa maailmassa tukevan ja toiminnallisen kohtaamisalustan, lisäten turvallisuuden tunnetta ja tarjoten valtavan määrän sosiaalista pääomaa. Sen parista löytää elinikäisiä ystäviä, mahdollisuuksia ja arjen merkityksen.

Luonto on espoolaisen arvostama eliksiiri, tasapuolinen ja -arvoinen hyvinvointilähde.

ESPOO LIIKKUU 2040 bygger på de mångsidiga tjänsterna som resultatenheten för idrott i Esbo erbjuder. Den beskriver hela idrottsgemenskapens identitet i en snabbt föränderlig verksamhetsmiljö som en del av ett livskraftigt Esbo. Vi beskriver nuläget och hur våra tjänster ser ut år 2040.

Våra samarbetspartners i allt det vi gör är viktiga för oss. Vi hjälper invånare att hitta sådana motionsalternativ, som lämpar sig bäst för varje individ. Upplevelsen av all rörelseglädje är viktig. För många är motion inte bara en livsstil, utan också ett sätt att hantera livet. Esboborna värdesätter naturen. Friluftsleder, närridrottsplatser, skidspår, havet och strandpromenaden erbjuder upplevelser av välbefinnande på lika villkor.

Espoo liikkuu 2040 har vi gjort tillsammans med vår personal och med våra samarbetspartners. Arbetet har skapat engagemang och samhörighet. Vi är nyfikna inför framtiden. Vi möter framtiden

sådan den öppnar sig framför oss, även med hänsyn till de risker som finns. I en föränderlig värld erbjuder idrott och motion en stabil och aktiv mötesplats, vilket stärker känslan av trygghet och ger en stor mängd socialt kapital. Inom idrotten och i motionskretsar kan man hitta vänner, välbefinnande och också en känsla av mening i vardagen.

” Vi bygger ett Espoo liikkuu kollektiv med glädje, mod och tillsammans.

© Ronja Määtä

ESPOO LIIKKUU 2040 is built on the diverse services offered by the sports and exercise unit in Espoo. It reflects the identity of the entire sports community in a rapidly changing operational environment as part of a vibrant Espoo. We describe the current situation and how our services will look in the year 2040.

Our partners are important in everything we do. We help residents find the exercise options that suit each individual best. The experience of the joy of movement is essential. For many, exercise is not only a lifestyle but also a way of managing life. The people of Espoo value nature. Outdoor trails, local sports facilities, ski tracks, the sea, and the waterfront promenade provide experiences of well-being on equal terms.

Espoo liikkuu 2040 has been created together with our staff and our partners. The work has fostered commitment and a sense of belonging. We are curious about the future. We face the future as it unfolds before us, while also taking into account the risks that exist. In a changing world, sports and exercise offer a stable and active meeting place, strengthening the sense of security and providing a great deal of social capital. In sports, one can find friends, well-being, and a sense of meaning in everyday life.

” We build the Espoo liikkuu community together with joy and courage.

© Kerttu Penttälä

Johdanto

EETTISYYS, VASTUULLISUUS, YHDENVERTAISUUS, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo muodostavat toimintamme arvopohjan. Yhdessä Elinvoiman tulosalueen kanssa edistämme hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Turvaamme luonnon monimuotoisuutta ja lähiluontomme saavutettavuutta kestävän kehityksen, moninaisuus- ja esteettömyystavoitteiden keinoin.

Toimintaympäristömme on jatkuvassa muutoksessa. Se edellyttää tiivistä ja verkostomaista yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden keskuudessa: kestävä kehitys, hyvinvointi, osallisuus, kumppanuudet ja luonto ovat ytimessä myös muissa kaupungin tulosyksiköissä. Liikuntaohjelman onnistunut läpivienti vaatiikin kaikkien tulosyksiköiden sitoutumista ja tavoitteiden asettelua. Espoo tarvitsee oman kaupunkitasoisen liikuntaohjelman.

Digitalisaatio valtavirtaistaa uusia teknologioita. Vaikutukset ulottuvat myös palveluihimme – sekä mahdollisuutena että uudenaisten haasteina ja riskeinä. Digitaalisen liikunnan ja pelien lisääntyessä on olemassa vaara, että perinteinen fyysinen aktiivisuus korvataan virtuaalisilla kokemuksilla, mikä voi johtaa fyysisen kunnon rapautumiseen. Riskejä ovat myös yksityisyyden ja tietoturvan heikentyminen, digitaalisen infrastruktuurin ympäristövaikutukset sekä palveluiden saavutettavuuden heikkeneminen, jos kaikilla ei ole pääsyä nykyaikaisiin laitteisiin.

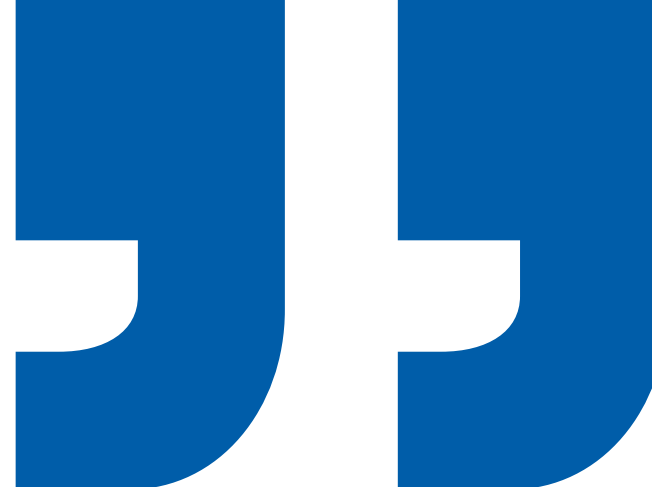
Ilmastonmuutos koettelee ekologista kestävyyttä ja muovaa olosuhteitamme. Fossiilisista polttoaineista irtautuminen tuo muutoksia kaupunkikuvaan. Energijärjestelmän lisäksi muutosta tarvitaan liikkumisessa, rakentamisessa ja hallinnossa. Muutos lisää kiertotaloutta, vähentää kulutusta, sähköistää huoltoajoja ja lisää uusiutuvan energian käyttöä. Liikunnassa tapahtuu ikioma vihreä siirtymä.

Väestöennusteiden mukaan Espoossa on vuonna 2040 lähes 400 000 asukasta. Väestömme ikääntyy ja moninaistuu. Asuminen tiivistyy ratojemme varsilla ja aluekeskuksissa, jonne syntyy myös liikuntakeskittymiä.

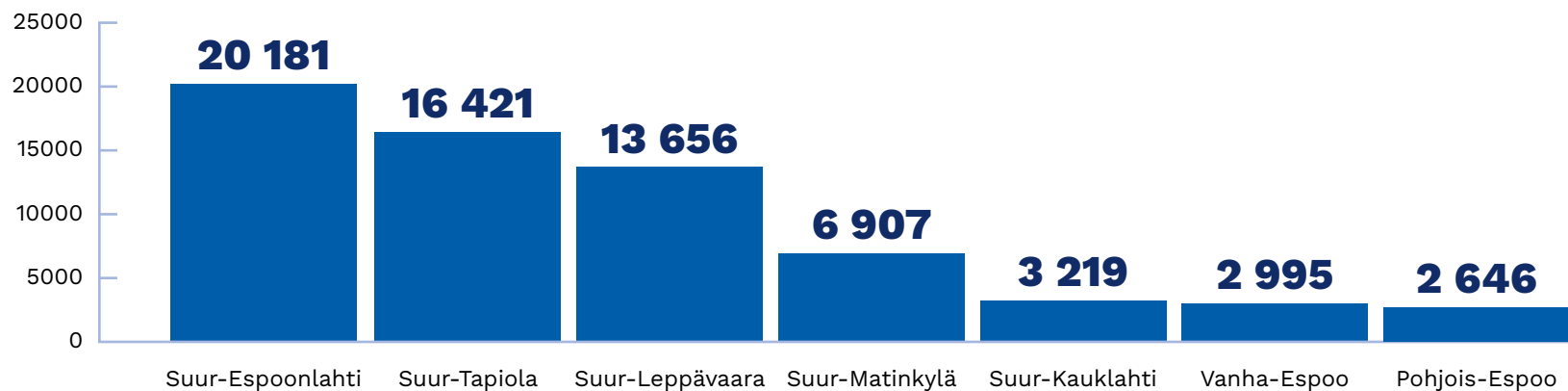
Vieraskielisiä on jo kaikkialla kaupungissa. Espoossa on vuonna 2040 paljon muunkielisiä senioreita, joiden saaminen palveluihimme on haastavaa. Myös seuratoiminnassa tapahtuu muutoksia. Moninaisuus lisääntyy, mutta seurojen jäsenmäärän suhteessa väestöpohjaan halutaan säilyvän. Muutos vaatii olosuhteiden osalta uusia painotuksia. Tätä tarvitaan, jotta sekä seuratoiminta että omaehtoinen liikunta säilyvät Espoossa elinvoimaisina.

Espoon vahvuuksiin kuuluu menestyksekkäs poikkitieteellinen yhteistyö. Kaupunki, Aalto-yliopisto ja Teknologian tutkimuskeskus VTT muodostavat alustan, joka kokoaa yhteen merkittäviä toimijoita: opiskelijat, start-upit, elinkeinoelämän, tutkijat ja kuntalaiset. Luomme yhdessä innovaatioita parempaa elämää varten. Tätä

Liikunta ja urheilu luo yhteisöllisyyttä, joka vahvistaa kaupungin pitovoimaa.

ESPOON VÄESTÖNMUUTOSENNUSTE SUURALUEITTAIN 2023–2033

Espoonlahti ja Leppävaara ovat suurimmat alueet, ja ne myös kasvavat eniten Tapiolan lisäksi vuoteen 2033 mennessä. Pienalueista eniten kasvavat Hannus ja Niittykumpu, jotka molemmat kasvavat lähes 7000 asukkaalla. Otaniemi kasvaa lähes 5000 asukkaalla. Raide- ja metrolinjojen alueet kasvavat, ja näillä alueilla on lisääntyvä tarve lähiliikuntapaikoille.

täydentää kunnianhimoinen työ paitsi kestäväen kehityksen myös ihmisten hyvinvoinnin eteen. Liikunnallisemman elämäntavan yksi perusta onkin tiivis, liikunnan ja tiedeyhteisön laajempi, tutkivampi ja innovatiivisempi yhteistyö. Haastamme oppimisen polun mukaan kehitystyöhön.

Nopea muutos tuo haasteita. Esimerkiksi pandemia lisäsi talouspaineita, työttömyyttä, yksinäisyyttä, sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia sekä heikensi yritysten toimintaedellytyksiä. Samalla se kuitenkin ohjasi ihmiset sisältä ulos, luontoon. Siirryimme hetkessä liikkumisen osalta ajassa taaksepäin, ulos liikunnan erityisti-loista sen perusalustalle.

Kaupunkimme taloutta kiristää hyvinvointialueen synty, kuntien välinen verotulojen taseaus ja verotulojen kasvua voimakkaampi väestökasvu. Kun talous kiristyy ja tukea vaativia tahoja on enemmän, tuen perusteet on oltava selkeät ja vahvat. Yleinen taloustilanne ja liikuntatilojen uudistustarpeet nähdäänkin merkittävimpi-nä tulevaisuuden haasteina. (Valtion liikuntaneuvosto, 2023, s. 18.)

Liikunta- ja urheilukulttuuri on muutoksessa. Laatuvaatimusten kasvaessa liikkumisen kustannukset nousevat. Liikunta-aktiivisuutta uhkaa polarisoituminen. Kilpailu vapaa-ajasta kiristyy, liikuntaan sitoutuminen muuttuu lyhytjänteiseksi ja kokeilevaksi. Onneksi yksilöllistyminen, väestön moninaisuus sekä nuorisokulttuuri muovaavat jatkossakin liikuntamuotoja. Lajikirjo kasvaa, ja osa uusista lajeista on vahvasti kulttuurisidonnaisia.

Arjen fyysinen aktiivisuus ratkaisee. Lasten liikunnalliset perustaidot uhkaavat heikentyä ja aikuisten elintapasairaudet lisääntyvät. Siksi liikkumisen merkitys on kasvanut ja maamme hallitus lisäsi vuosien 2023–2027 hallitusohjelmaan Suomi Liikkeelle -osan.

Meidän tulee sopeutua muutoksiin ja urheiluelämän ilmiöihin. Näin lisätään kaupungin vetovoimaa, jolloin Espoo on houkutteleva ja kaupunkiin halutaan muuttaa asumaan. Liikunta ja urheilu luo yhteisöllisyyden kokemuksia, jotka vahvistavat kaupungin pito-voimaa. Espooseen halutaan jäädä asumaan. Olemme Espoossa oikealla tiellä, palvelujemme alusta on laaja ja monipuolinen. Se vaikuttaa ihmisten elämänlaatuun, toimintakyvyn parantumiseen ja sairauksien vähenemiseen. Hyvin hoidettuna liikuntapalvelut tuovat Espoolle vireyttä, elinvoimaa ja lisätuloja sekä säästöjä.

Lapset ja nuoret, erityisryhmät sekä seniorit ovat palvelujemme keskiössä. Leiki ja liiku -toiminnassa varhaiskasvatusikäiset lapset pääsevät liikkumaan ja harjoittelemaan motorisia taitojaan osavien ohjaajien opastuksessa. Toiminta antaa kaikille tasa-arvoiset mahdollisuudet liikunnan iloon. Liikuntaneuvonta ja senioriliikunnan ryhmät sekä kaupunkiympäristön liikuntamahdollisuuksien parantaminen tukevat kaikki Suomi Liikkeelle -ohjelman tavoitteita liikkumisen edistämiseksi ja asukkaiden arjen hallinnassa.

Kirjan rakenteesta

Kirja rakentuu kahdeksasta luvusta. Kuvaamme toimintaympäristön muutoksia liikuntakulttuurin ilmiönä, palveluiden kestävyyttenä ja digitalisaation lisääntymisenä. Kestävyyttä tarkastellaan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta tulokulmasta. Digitalisaatio käsittää moninaisia teemoja perinteisen liikunnan ja urheilun digitaalisista ratkaisuista e-urheiluun ja tekoälyn sekä tiedon hyödyntämiseen.

Syvennymme hyvinvointiin ja liikuntaan palveluidemme kohderyhmien näkökulmasta, tarkastelemme kumppanuuksia sekä pureudumme liikuntapaikkarakentamiseen ja tilojen käyttöön.

Lopuksi suuntaamme katseen espoolaiseen huippu-urheiluun, liikunta- ja urheiluyhteisöömme sekä urheilun tarjoamiin kansallisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin. Tukeudumme kaikessa Espoo-tarinan arvopohjaan sekä strategiaan ja uskomme vahvasti kumppaneihin.

Meitä on ohjannut paitsi yhteisöllinen ja osallistava toiminta, myös tietoon perustuva työ. Tulevaisuutta on mahdotonta ennustaa tarkasti, mutta tietoon ja historiaan perustuva tilannekuva auttaa. Seuraamme eri liikuntapaikkojen käyttäjämääriä ja energiakäyttöä, tapahtumien kävijätutkimusten tietoja, kuntalaispalautteita, kaupungin liikuntaryhmien harrastajamääriä, sekä kaupunki- ja valtakunnan tason tietolähteitä. Erityisen tärkeää on koota seurayhteisön tarjoama tieto harrastajista ja sen muutoksista. Arjen ohjaavin tekijä on asiakaspalaute.

Olemme mukana tiedolla ja vaikuttavuudella johtamisen kehitystyössä. Olemme saaneet arvokasta tietoa ulkokuntosalien käyttäjistä ja senioriliikuntarannekkeen vaikuttavuudesta. Siirrämme kokemukset ja opin palveluihimme. Laajennamme palveluita niiden vaikuttavuutta korostaen.

Espoo Liikkuu 2040 on innostava, rohkea, mutta samalla realistinen.

Liikunta ja urheilu – vastuullisesti kohti kestäväää tulevaisuutta

*EDISTÄMME AKTIIVISESTI EKOLOGISTA,
taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista
kestävyyttä. Huomioimme kestävyiden palveluiden
ja liikuntapaikkojen suunnittelussa sekä etsimme
ratkaisuja yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.*

Rakennamme ja ylläpidämme kestävää urheiluinfrastruktuuria.

ESPOO ON VASTUULLINEN edelläkävijä: sen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2030. Kestävä arki luodaan yhdessä asukkaiden ja kumppaneiden kanssa uusilla liikkumisen, energiakäytön ja rakentamisen ratkaisuilla. Korostamme kestävää elämäntapaa kaikkialla, hyvinvointia vahvistavissa kulttuurin, liikunnan ja urheilun sekä koulun ja oppimisen palveluissa. Ylläpidämme viihtyisää lähiluontoa ja vaalimme viheralueita. Kunnioittamalla luontoa ja sen tarjoamia viherkäytäviä voimme hengittää luottavaisesti luontomme kanssa yhteistä tulevaisuutta.

Espoota ohjaavat YK:n kestävän kehityksen ohjelman mukaiset tavoitteet. Niiden avulla voimme mitata Espoo-tarinan vaikuttavuutta. Kestävän kehi-

tyksen haasteiden ratkaisemiseksi tarvitaan vahvaa yhteistyötä kumppaneidemme kanssa. Haluamme, että kestävyydelle asetetut tavoitteet saavutetaan myös liikunnan ja urheilun arjessa. Tarvittaessa tukaudumme uusiin ratkaisuihin ja innovaatioihin.

Ilmastonmuutos vaikuttaa toimintaamme jo nyt. Kiinnitämme asiaan huomiota ennakoivasti jo liikuntapaikkasuunnittelussa. Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen vaatii lisäpanosta liikuntapaikkojen kunnossapitoon.

Toimenpiteemme ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ovat avoimesti luettavissa Ilmastovahti-palvelussa (ks. Espoon kaupunki, 2024a).

© Ronja Määttä

© Taru Turpeinen

© Ronja Määttä

1.1. Ekologinen kestävyys

EKOLOGISEN KESTÄVYYDEN TÄRKEIMPIÄ osa-alueita ovat energia- ja tilaratkaisut, liikenne, kiertotalous, hankinnat sekä liikkumisen kaupunkisuunnittelu.

Energian tuottaminen synnyttää valtaosan kaupungin päästöistä. Omat energiaratkaisumme käsittävät muun muassa työkonien ja ajoneuvojen käyttövoiman, tilavalaistuksen ja -käytön ratkaisuja. Hiilineutraaliin kaukolämpötuotantoon siirtyminen vähentää päästöjä. Tärkeää on myös energiantarpeen hallinta tarvetta vastaavaksi. Tehokkaasti tilakäytön saavuttamiseksi energiatehokkainta on löytää kysynnän ja tarjonnan osalta hallitun niukkuuden taso.

Etäisyyksien pienentäminen, sujuvat pyöräreitit, esteetön, viihtyisä ja turvallinen kaupunkitila ovat esimerkkejä kestävästä ratkaisusta. Kävely ja pyöräily tuovat hyvinvointia koko kaupunkiyhteisölle. Hyötyliikunnan osuus arkiliikumisessa kasvaa. Pyöräily sähköistyy ja siksi toimiva pyöräilyverkosto on keskeisessä asemassa.

Kaupungit ovat yhä merkittävämpiä kiertotalouden rakentajia. Myös meillä on potentiaalia rakentaa erilaisia kiertotalouden ekosysteemejä. Voimme tulevaisuudessa toteuttaa hankintamme

dollistaa asukkaille

uttuu. On sopeudutta-
va sään ääri-ilmiöiden
tuotoisuuden suojaami-
n.

hallien ja tilojen lämmi-
le kulkeminen rasittavat
asta tietoa toimintojensa
edelläkävijöitä ilmasto-
energiaratkaisut ovat

tu liikuntaolosuhteis-
uolisesti. Tekonurmien
orvattu ekologisella
n kalusto on modernia,
estävillä energiamuo-

1.2.

Taloudellinen kestävyys

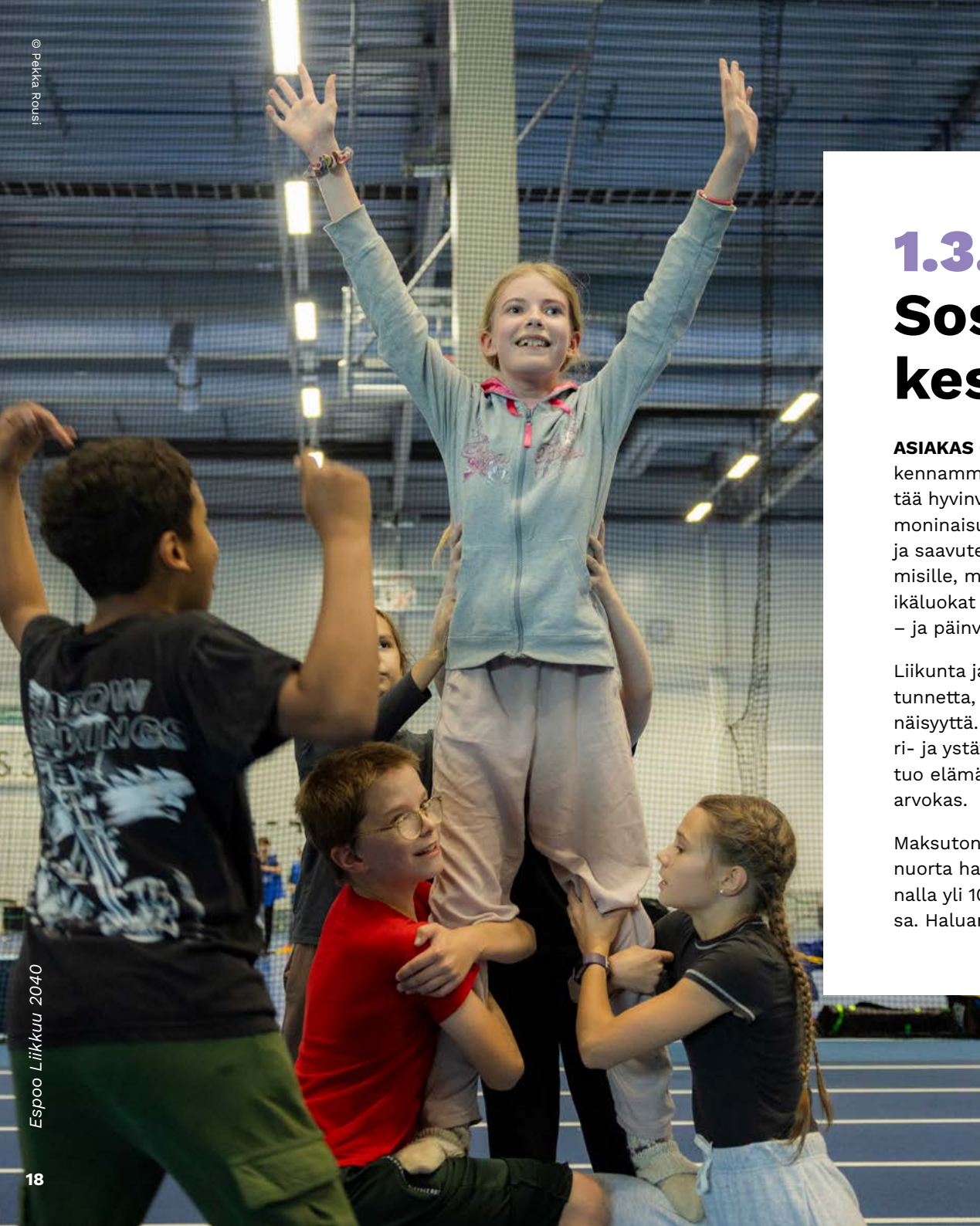
HYVINVOINTI TUO SÄÄSTÖJÄ, kun tarve korjaaville palveluille vähenee. Taloudellisesti kestävä kaupunki tekee harkittuja hankintoja, pitää huolta asukkaistaan, kiinteistöistään ja välineistään. Kaupunki etsii energiaa säästäviä ratkaisuja, subventoi tilavuokria ja tukee seurojen rakentamia liikuntatiloja. Uudet innovaatiot, digitaalisuus ja rohkeat ratkaisut palveluiden järjestämisessä ovat mahdollisuus taloudellisen kannattavuuden kasvulle.

Kun liikuntapaikkarakentamisen vastuu siirtyy kumppanuusmallissa tilan pääkäyttäjälle ja kaupunki hyödyntää harkitusti syntyviä tiloja sen omiin tarpeisiin, kaikki ovat voittajia. Yksityiset toimijat rakentavat tilat edullisemmin ja tilan käyttäjät maksavat valtaosan investoinneista ja käyttömenoista. Kaupunki säästää omissa investoinneissaan, tiloja harrastamiselle ja liikkumiselle syntyy tarvetta vastaavasti. Malli on otettu osaksi kaupungin investointiohjelman, jotta se olisi omalle rakentamiselle aito vaihtoehto.

Esimerkki taloudellisesta ja sosiaalisesta kestävyydestä on maksuton harrastamisen malli, jossa tarjotaan lapsille ja nuorille joko maksuttomia tai hyvin edullisia harrastuksia koulupäivien yhteyteen omalla koululla tai sen läheisyydessä. On tärkeää, että on olemassa edullinen malli, joka ei tähtää ensisijaisesti kilpailulliselle polulle. Parhaimmillaan malli syöttää ja synnyttää harrastamista ohjattuun seuratoimintaan.

Tiesitkö tämän?

- Ulkoliikunta on Espoossa maksutonta.
- Takaamme ja tuemme seurojen rakentamia liikuntatiloja.
- Tarjoamme matalan kynnyksen maksuttomia harrasteryhmiä koulupäivien yhteyteen yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa.
- Tuemme ulkoisia tilavuokria 30–40 % lasten ja nuorten harrastuksissa.
- Tilasubventio tiloissamme on liikuntaseuroille noin 90 %.
- Tuemme jokaista uimahallikäyntiä keskimäärin 70–80 %.
- Tarjoamme +68-ikäisille espoolaisille sporttirannekkeen, jolla pääsee edullisesti uimahalleihin, saaristoon ja kaupungin kuntosaleille. Rannekkeella saa ottaa ystävän maksutta mukaan liikkumaan.

1.3. Sosiaalinen kestävyys

ASIAKAS ON TÄRKEIN. Kaikilla on mahdollisuus osallistua. Rakenne alustaa liikunnan edellytyksille, jotta voimme ylläpitää hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta eri sukupolville. Edistämme moninaisuutta, tasa-arvoisuutta, inklusiivisuutta, esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Löydämme malleja ylisukupolisille kohtaamisille, mahdollisuuksia sukupolvisopimukselle, jossa vanhemmat ikäluokat saavat mahdollisuuden siirtää kokemuksensa jälkipolville – ja päinvastoin.

Liikunta ja seuratoiminta tuovat arkeen merkitystä, osallisuutta, tunnetta, halun aktivoitua ja lähteä. Kohtaamiset ehkäisevät yksinäisyyttä. Seuratoiminta tarjoaa alustan lähes miljoonalle kaveri- ja ystävyys-suhteelle. Säännölliseen toimintaan osallistuminen tuo elämään tarkoitusta, jonka vaikutus mielen hyvinvoinnille on arvokas.

Maksuton harrastamisen polku kerää viikoittain noin 2500 lasta ja nuorta harrastusten pariin 150 eri ryhmässä. Tavoitamme toiminnalla yli 10 % niistä nuorista, jotka eivät vielä ole seuratoiminnassa. Haluamme kaikki halukkaat mukaan.

Seuroissa on mukana 50 000 jäsentä, joista yli 30 000 on lapsia ja nuoria. Luku vastaa alakouluikäisten määrää koko kaupungissa. Seuratoiminta tarjoaa lapselle mahdollisuuden elinikäisiin ystävyyssuhteisiin, jolloin se voi muodostua yhtä merkitykselliseksi elämäkokemukseksi kuin koulu. Harrastamisen parissa koetut hetket luovat vahvan ja pitkäkestoisen siteen. Seuratoiminta on lähes kaikille korvaamaton tunnealusta.

Panostamme myös yläkoululaisten harrastusiltaan yhteistyössä koulujen kanssa. Mukana keskiviikkoiltoiltoja on yli 1000 lasta ja nuorta, joista yli sadalla ei ole aikaisempaa harrastusta. Harrastavat nuoret saavat mahdollisuuden vapaa-ajan ja tärkeään sosiaaliseen toimintaan perheen, ystävien tai vaikkapa koulutehtävien parissa.

**Vastuu
turvallisemmasta
toimintaympäristöstä
kuuluu kaikille.**

Espoo voi hyvin, kun asukas voi hyvin

Lasten yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja oikeus turvalliseen lapsuuteen on kaiken perusta. On tunnistettu, että varhaiskasvatustarpeiden erityistarpeet ovat kasvussa, ja tämä pitää huomioida tulevaisuuden nuorten ja nuorten aikuisten palveluissa. Ehkäisemme eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Leiki ja liiku toiminta on hyvä esimerkki tasavertaisesta liikunnan mahdollistamisesta 5–6-vuotiaille lapsille. Leiki ja liiku -toiminnassa teemme yhteistyötä suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen sekä voimisteluseurojen kanssa.

Senioreiden (+68) edullista liikuntaranneketta käyttää vuosittain 15 000 ikäihmistä yhteensä lähes 250 000 kertaa joko uimahalleissa, kuntosaleilla tai saaristoveneliikenteessä. Viikoittain on lisäksi yli 250 ohjatun liikunnan maksutonta ryhmää, joissa erityishuomion saavat ikäihmiset (+75-vuotiaat) ja erityisryhmät.

Järjestämme soveltavan liikunnan ryhmiä, joihin voi osallistua vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi. Tavoitteena on terveyden edistäminen, toimintakyvyn ja fyysisen kunnon ylläpitäminen. Myönnämme erityisryhmien uima- ja kuntosalituuksia, joita on mahdollista saada diagnoosin tai vamman perusteella. Soveltavan liikunnan ryhmien osalta teemme vahvaa yhteistyötä seurakunnan kanssa.

Yksinäisyydestä kärsii moni ikäihminen. Siksi +68-rannekkeen haltija pääsee kuntosaleihin, uimahalleihin ja luontoon saaristovenellä valitsemansa 18 vuotta täyttäneen henkilön kanssa. Ystävä pääsee mukaan maksutta. Myös erityisryhmien uimarannekkeella saa ottaa mukaansa uintiystävän. Ystäväkäyntejä on vuosittain

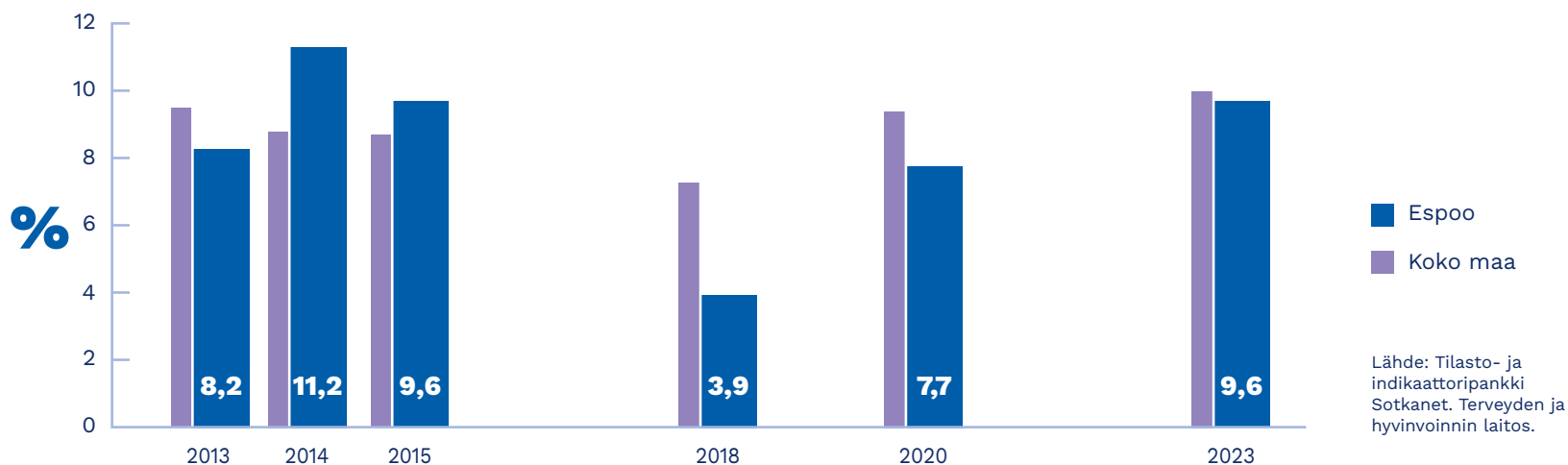
pelkästään uimahalleissa yli 43 000, ja käyntien määrä on nelinkertaistunut vuosien 2021–2023 aikana.

Turvallisemman tilan periaattemme edistävät tiloissamme ilmapiiriä, jossa kaikki kunnioittavat toisiaan sekä pyrkivät rakentamaan yhdenvertaista ja avointa liikuntaympäristöä. Kaikilla on mahdollisuus olla oma itsensä ja ilmaista itseään vapaasti.

Haluamme, että jokainen tuntee olonsa tervetulleeksi ja turvalliseksi liikuntatiloissamme, palvelussaimme ja tapahtumissamme.

ITSENSÄ YKSINÄISEKSI TUNTEVIEN 65-VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN OSUUS (%)

1.4. Kulttuurinen kestävyys

KULTTUURINEN KESTÄVYYS KOROSTAA ihmisten ja yhteisöjen identiteettiä, hyvinvoinnin keskeistä osaa. Väestöennusteiden mukaan vieraskielisistä suurin osa on työikäisiä jo vuonna 2034. Lasten ja nuorten määrä kasvaa vieraskielisessä väestössä. Kulttuurisella kestävyydellä varmistamme, että palvelujen monimuotoisuus huomioidaan. Onnistuakseen se vaatii kaksisuuntaista kehitystä, jossa yksilön ja yhteiskunnan vastuut ja odotukset kohtaavat.

Tarjoamalla kaikille lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa, olemme kotouttamistyössä mukana. Aloitimme lasten harrasteliikunnan ohjaajakoulutuksen yhteistyössä oppilaitoksen kanssa. Lähtökohtana oli, että saisimme monikulttuurisia ohjaajia ja valmentajia osaksi seuratoimintaa monikulttuurisen kestävyiden kehittämiseksi.

Yleisavustuskriteereillä saamme vaikuttavuutta harrasteryhmiin syntyyn. Haluamme saattaa eri kulttuureja yhteen liikunnan ja harrastusten kautta. Liikuntatilojen monipuolisempi käyttö ja uudet lajit vaativat huomiota kenttien suunnittelussa, perusparantamisessa ja toteutuksessa. Tilojen vapaa käyttö tulevaisuudessa korostuu.

Kulttuurinen kestävyys edellyttää koko yhteiskunnan kattavia toimia, resursseja, infrastruktuuria, koulutusta ja ennen kaikkea – laajaa verkostomaista yhteistyötä. Se myös edellyttää sallivaa asenneilmapiiriä.

© Ronja Määttä

Liikunta digitalisoituu

*DIGITAALISUUS LUO UUSIA keinoja
motivoida eri-ikäisiä liikkumaan itselle
mieluisalla tavalla. Se vaikuttaa myös
harrastustoiminnan kehitykseen ja
luo uusia mahdollisuuksia löytää
samanhenkinen yhteisö.*

Perinteisen liikunnan ja urheilun digitalisoitumisella tarkoitetaan muun muassa etäohjattujen liikuntatuntien, lisättyä todellisuutta hyödyntävien aktiivisuusmuotojen sekä hyvinvointiteknologian yleistymistä.

LIIKUNNAN JA URHEILUN odotetaan vastaavan yhä kasvaviin yksilöllisiin tarpeisiin. Uudet urheilulajit kohtaavat haasteita etsiessään paikkaansa perinteisen urheilun rakenteissa. Pelaaja-
barometrin 2022 mukaan 10–19-vuotiaista nuorista 76 % pelaa viikoittain tai useammin digitaalisia viihdepelejä (Kinnunen, Tuomela & Mäyrä, 2022, s. 32). Lasten ja nuorten maailma digitalisoituu, ja kaupungin on hyvä pysyä ripeän muutoksen tahdissa.

DIGITAALISEN LIIKUNNAN JA URHEILUN KÄSITTEITÄ

E-URHEILU

Kilpapelamista, jossa käytetään teknologiaa. E-urheilua harrastetaan sekä joukkue- että yksilölajeina, pelistä ja pelimuodosta riippuen (Suomen elektronisen urheilun liitto, 2024).

DIGITAALINEN KULTTUURI

Digitaalisten teknologioiden käytön yhteydessä esiintyvät käytännöt, käyttäytymistavat ja arvot.

PELAAMINEN

Digitaalisten pelien harrastaminen. Tämä voi vaihdella satunnaisesta pelaamisesta kilpailulliseen e-urheiluun.

LIIKUNTAPELAAMINEN

Liikuntapelaaminen on digitaalisen pelaamisen muoto, joka yhdistää fyysisen liikunnan ja videopelaamisen (Kari, 2017, 1).

Kehitämme digitalisoituvan liikunnan ja e-urheilun toimintaa. Vuodesta 2023 alkaen olemme toteuttaneet yhteistyössä yritysten, liikuntaseurojen, lajiliittojen, kattojärjestöjen sekä oppilaitosten kanssa digitalisoituvan liikunnan ja e-urheilun kokeiluja. Kokeilemme uusia aktiivisuusmuotoja ja luomme pohjaa tulevaisuuden harrastustoiminnalle ja arkiliikunnalle. Lisäksi Espoossa toimii digitalisuutta hyödyntäviä liikunnan ja urheilun harrastusryhmiä.

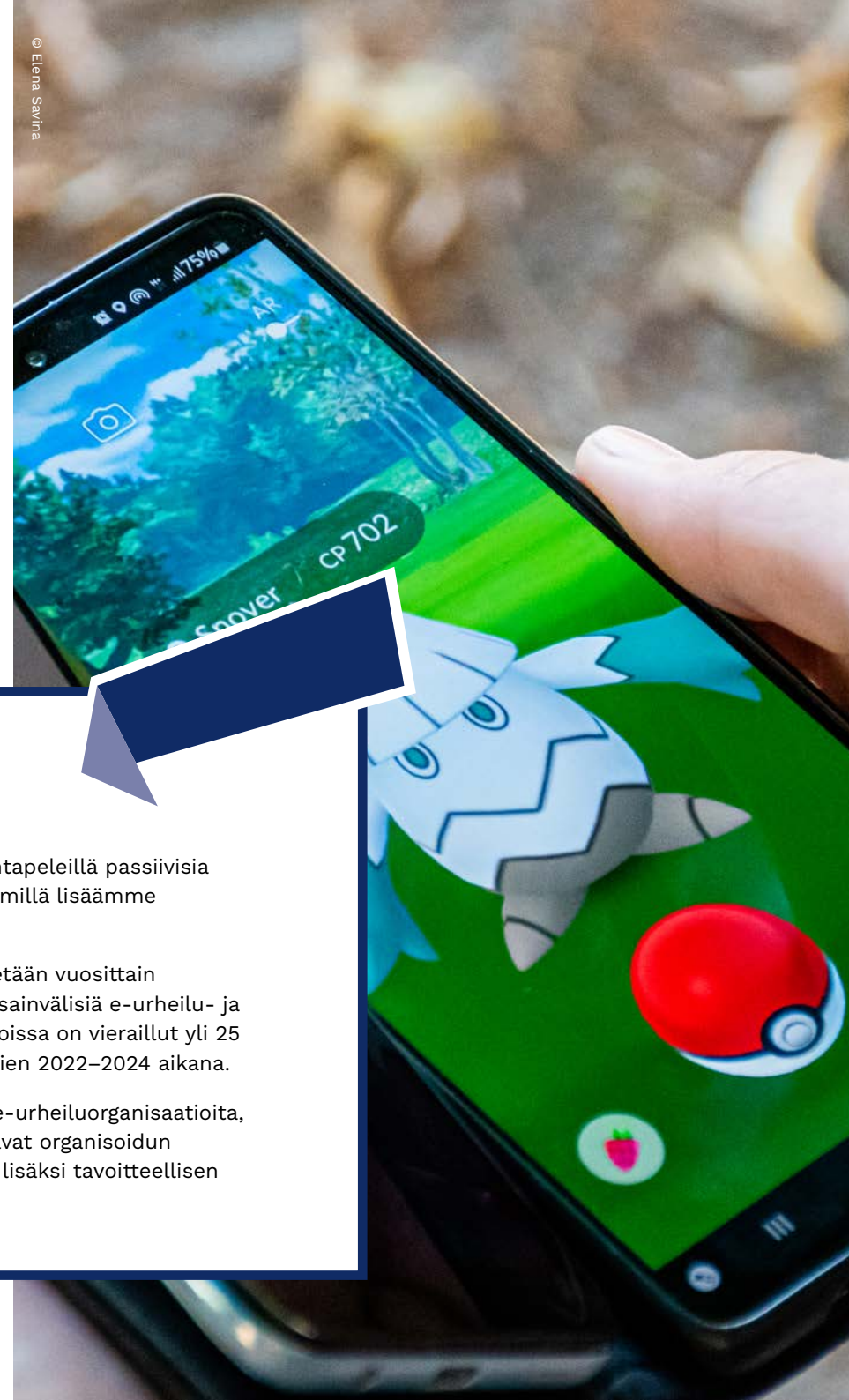
Kokeilulähtöinen ote on osoittanut toimivuutensa innovaatio- ja kehittämistyössä. Hankkeet tarjoavat erinomaisia mahdollisuuksia kokeilla uusia aktiivisuusmuotoja ja kehittää Espoon palvelutarjontaa niin, että se kohtaa kuntalaisten uudet tarpeet alati digitalisoituvassa maailmassa. Kehitys vaatii tiivistyvää yhteistyötä yrityskentän kanssa.

Vuonna 2040 Espoo hyödyntää rohkeasti digitalisaation mahdollisuuksia liikunnan lisäämiseksi.

Tiesitkö?

- Muutamme liikuntapeleillä passiivisia tiloja aktiivisiksi, millä lisäämme arkiliikuntaa.
- Espoossa järjestetään vuosittain kansallisia ja kansainvälisiä e-urheilu- ja pelitapahtumia, joissa on vierailut yli 25 000 ihmistä vuosien 2022–2024 aikana.
- Espoossa toimii e-urheiluorganisaatioita, jotka mahdollistavat organisoidun peliharrastuksen lisäksi tavoitteellisen e-urheilun.

2.1.

Digitalisoituvan liikunnan ja urheilun harrastustoiminta

ORGANISOITU HARRASTUSTOIMINTA E-URHEILUN ja digitalisoituvan liikunnan ja urheilun parissa nostaa suosiotaan. Muutoksessa mukana pysyminen vaatii rohkeutta: uudenlaisten tukimuotojen synnyttämistä, modernien liikuntaolosuhteiden rakentamista sekä olemassa olevan toiminnan kriittistä tarkastelemista ja sen kehittämistä. Tuemme ja kehitämme e-urheilun ekosysteemiä siten, että digitaalinen harrastaminen on mahdollista sekä omaehtoisesti että organisoidusti.

Harrastustoiminta e-urheilun parissa voi eriytyä perinteisen urheilun seuratoiminnasta. E-urheilutoimijat ovat pääsääntöisesti osakeyhtiöitä eikä yhdistystoiminta ole yleinen toimintamuoto. Tämä haastaa nykyistä ajattelua, jossa on totuttu järjestämään harrastustoimintaa lähinnä yhdistysten kanssa. E-urheilun ja digitalisoituvan liikunnan innovaatiot ja ratkaisut syntyvät lähtökohtaisesti yksityisellä sektorilla, niiden hyödyntämiseen tarvitaan sektorit ylittävää yhteistyötä.

2040

Vuonna 2040 pelikasvatus tulee olemaan kiinteä osa ohjattua toimintaa muun muassa liikunnassa, urheilussa, kouluissa ja nuorisopalveluissa

2.2.

Poikkihallinnollinen yhteistyö korostuu

KEHITÄMME YHTEISTYÖMALLEJA, jotka toimivat tulevien e-urheilijoiden polkuna tavoitteelliseen pelaamiseen sekä organisoituun kilpailu- ja harrastustoimintaan. Huomioimme yhteiskunnalliset haasteet ja haavoittuvassa asemassa olevat nuoret. Pelaamisen avulla parannetaan heidän mahdollisuuksiaan osallistua ohjattuun harrastustoimintaan.

Yhteisöllisyys tulee aina olemaan espoolaiseen liikuntakulttuurin ydin. Digitaalisuus on voimavara, jonka avulla voimme puhutella ihmisiä uudella tavalla. Yhteiskehittäminen kuntalaisten ja alan toimijoiden kanssa luovat uusia mahdollisuuksia liikkua itselle sopivalla tavalla. Liikunnan ja urheilun digiratkaisut mahdollistavat liikkumisen paikasta riippumatta, tarjoten mahdollisuuden osallistua tapahtumiin ja kilpailuihin globaalisti. Tämä lisää liikunnan saavutettavuutta ja esteettömyyttä eri väestöryhmille.

Digitaalinen liikunta ja urheilu kuuluu kaikille.

© Ronja Määttä

© Kimi Merikukka

2.3. Tulevaisuuden älykkäät laiteratkaisut

ESPOO ON TULEVAISUUDESSA Suomen johtava interaktiivisten toimintojen hyödyntäjä liikunta-, urheilu- ja leikkipaikoissa. Tulevaisuuden Espoossa ei ole hukkatiloja, joita ei voitaisi hyödyntää moniulotteisesti koko kaupungin tavoitteiden täyttämiseen. Passiivisia tiloja voidaan aktivoida esimerkiksi liikuntapelieratkaisuiden ja interaktiivisten leikkivälineiden avulla.

Hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja monipuolisesti aktivoidaksemme kaikenikäisiä kuntalaisia. Liikuntapelienvä potentiaali huvien ja hoidon yhdistämisessä tarjoaa monipuolisen tarjonnan palveluissamme.

2040

Vuonna 2040 digitaalinen liikunta ja urheilu ovat sulautuneet osaksi jokapäiväistä elämää. Virtuaali- ja lisätty todellisuus ovat löytäneet paikkansa, ja ne tarjoavat innovatiivisia tapoja osallistua. Digitaaliset ratkaisut mahdollistavat aikaan ja paikkaan liittyvien liikunnallisten rajojen ylittämisen.

Tekoäly ja älykkäät laitteet tarjoavat yksilöllisiä harjoitusohjelmia ja antavat reaaliaikaista palautetta, mikä auttaa urheilijoita ja kuntoilijoita optimoimaan suorituksia ja seuraamaan tuloksia.

Reaaliaikainen kävijämäärien seuranta on käytössä laajasti eri liikuntapaikoissa. Tietojen seuraaminen sekä tallentaminen on mahdollista monella ulkoliikuntapaikalla.

2.4. Digitaalisuuden kestävä ja eettinen kehitys

TEKNOLOGIAN TUOMIA MAHDOLLISUUKSIA ja riskejä on tärkeää tarkastella liikunnan ja urheilun näkökulmasta. Teknologia houkuttelee liikunnan ja urheilun pariin uusia ihmisiä. Digitaalisten ratkaisuiden avulla voidaan kumota maantieteellisiä ja taloudellisia esteitä. Paikasta riippumattomat digitaaliset yhteisöt tarjoavat mahdollisuuksia kuulua sosiaaliseen ryhmään. Kielineutraalit digitaaliset teknologiat ovat työkalu saavutettavuuden ja kotouttamisen edistämiseksi. Liikuntapeliä avulla olemme lisänneet eri kohderyhmien fyysistä aktiivisuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta. Näin ehkäisemme syrjäytymistä ja edistämme yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Samalla on varmistettava, ettei teknologia korvaa fyysistä aktiivisuutta tai johda lisääntyneeseen passiivisuuteen tai yksinäisyyteen. Yksityisyyden suojan ja tietoturvan parantaminen, digitaalisen

kuilun umpeen kurominen ja ympäristövaikutusten minimointi ovat tekijöitä, jotka tulee huomioida.

Tehokkaat strategiat ja säännöt ovat valvonnassa välttämättömiä. Tämä vaatii monialaista yhteistyötä teknologiayritysten, urheiluorganisaatioiden, terveydenhuollon ja julkisen sektorin välillä. Kaikilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ja hyötyä digitalisoituvasta liikunnasta, riippumatta sosioekonomisesta asemasta tai asuinpaikasta.

On keskeistä, että teknologiaa käytetään kestävästi ja eettisesti, tukien terveys- ja hyvinvointitavoitteita kaikille. Digitaalisten työkalujen ja alustojen kehittäminen tulee suorittaa käyttäjälähtöisesti, ottaen huomioon niiden pitkän aikavälin vaikutukset niin yksilöihin kuin ympäristöönkin. Näin voimme varmistaa, että digitalisaatio parantaa elämänlaatua ja edistää aktiivista elämäntapaa.

Espoo
liikkuu

VISIO 2040

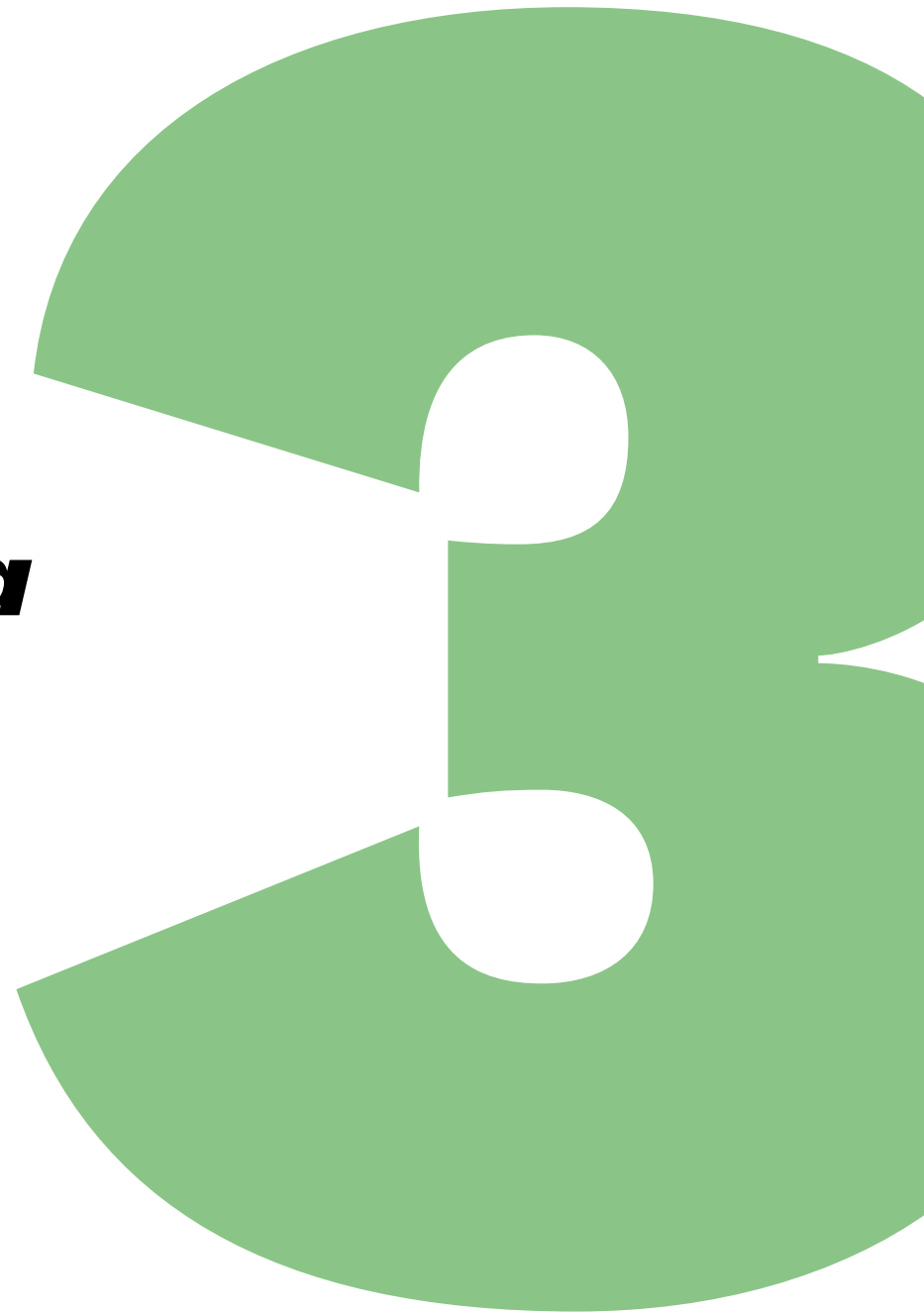
NYKYTILA	TOIMENPITEET	
Työskentelemme digitaalisen liikunnan ja urheilun edistämiseksi ja kehittämiseksi. Espoossa on kolme e-urheiluseuraa ja e-urheilun harjoittelutilat.	Hyödynnämme ja kehitämme kaupunkitasoisesti liikunnan ja urheilun digitaalisia ratkaisuja, kuten liikuntapelejä. Käynnistämme yksityisen, kolmannen ja julkisen sektorin yhdistävän Espoo Sports HUB -toiminnan.	Espoo on julkisen ja yksityisen sektorin liikunnan ja urheilun innovaatiokeskittymä.
Olemme kokeilleet liikuntapelaamista kouluissa, liikuntatiloissa ja tapahtumissa.	Espoolla on kaupunkitason strategia digitaalisen kulttuurin edistämiseksi. Selkeytämme vastuut ja roolit tulostyöryhmien välillä.	Liikunnan digitalisoituvat ratkaisut ovat osa kaupungin tulostyöryhmien arkea. Digitaaliset yhteisöt edistävät yhteenkuuluvuutta.
Espoossa on järjestetty e-urheilutapahtumia, joista vaikuttavimpina Elisa Masters Espoo 2022 ja 2023. Espoo on Suomen e-urheilun pääkaupunki.	Toteutamme digitaalisen liikunnan ja urheilun strategiaa e-urheilutapahtumien ja paikallisen harrastustoiminnan kautta.	Espoo on kansainvälisesti merkittävä e-urheilun ja digitalisoituvan liikunnan kaupunki.

Liikuntapalvelut osana hyvinvointia ja onnellista elämää

*TARJOAMME MONIPUOLISET MAHDOLLISUUDET
harrastaa liikuntaa ohjatusti ryhmässä
tai omatoimisesti. Palvelumme tukevat
liikunnallista elämäntapaa ja luovat tärkeitä
sosiaalisia kohtaamisia.*

LIIKUNTA ON SUOMESSA sivistyksellinen perusoikeus. Se on asukaslähtöistä ja merkittävä osa hyvinvointia, huolehtimista ja välittämistä. Liikuntalaissa liikunta on kaikkea terveyttä edistävää arki-, kunto- ja harrasteliikuntaa. Fyysinen aktiivisuus, sen tuoma ilo ja nautinto edistävät säännöllisesti toteutettuna terveyttämme ja tuovat mielihyvää.

Panostamme hyvinvoinnin edistämiseen. Tarjoamme monipuolisia mahdollisuuksia aktiiviseen elämäntapaan. Luomme espoolaisille lapsille ja nuorille harrastuspolun, jolla tuemme lapsia ja nuoria yhteisölliseen, terveelliseen elämäntapaan. Tavoitteena on myös ehkäistä syrjäytymistä.

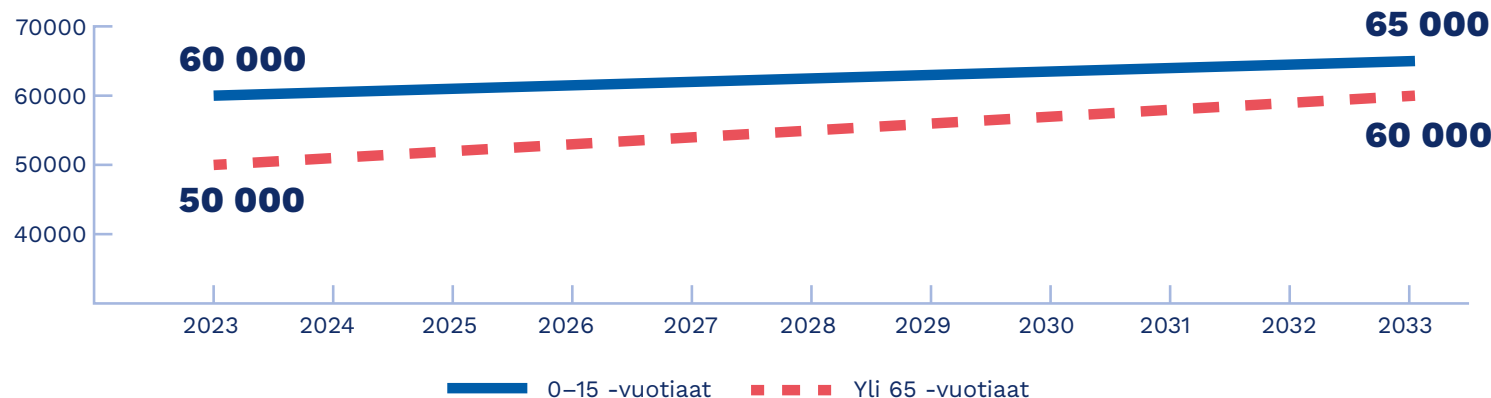
Korostamme omaehtoista liikuntaa. Ohjatut liikuntaryhmät kaikkeinikäisille ja -tasoisille tekevät liikunnan harrastamisesta helppoa

ja monipuolista. Liikuntarakentamisen investoinnit ovat tärkeitä hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvin hoidetut ja helposti saavutettavat ulkoilualueet, pyörätiet ja urheilukentät tarjoavat mahdollisuuksia ja synnyttävät liikettä.

Luonnon vaikutukset ovat sitä merkityksellisempiä, mitä useammin luontokokemuksen saavuttaa. Erityisesti mielenterveyden ongelmiin luontoliikunta on hyödyllistä. Luontoliikuntakokemuksen tulisi olla kaikille mahdollisimman saavutettava.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä elämme muutosvaihetta. Rakennamme uusia yhteistyömalleja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Muutos on liikunnalle mahdollisuus ja edellyttää aktiivista yhteistyötä. Liikunnan ja urheilun kaikki palvelut ovat hyvinvointityötä.

NUORTEN JA IKÄÄTYNEIDEN MÄÄRÄ ESPOOSSA, ENNUSTE 2023–2033

Sekä nuorten että ikääntyneiden määrä kasvaa Espoossa. Erityistä huomiota pitää kiinnittää yli 65-vuotiaiden palveluihin.

Houkuttelemme
asukkaita löytämään joko
omaehtoisen tai ohjatun
liikuntamahdollisuuden,
kokemuksen liikunnanilosta
ja sen tuomasta
mielihyvästä.

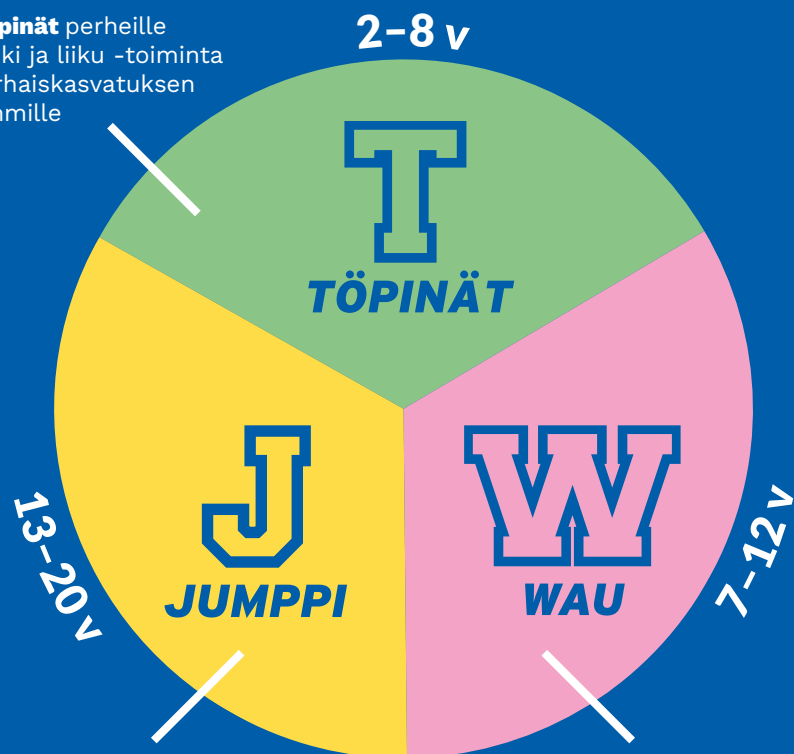

© Vessi Hämäläinen

Harrastamisen liikuntaympyrä

Espoolaisten seurojen mahdollistamaa toimintaa!

- **Töpinät** perheille
- Leiki ja liiku -toiminta varhaiskasvatuksen ryhmille

- **Jumpi**-ryhmät 13–20-vuotiailla
- Yläkoululaisten keskiviikkojen harrasteryhmät

- **Wau**-kerhot
- Alakoululaisten harrasteryhmät
- Kulpseiliikuntapolku esi- ja peruskoululaisille

Kaikille avoin toiminta

- Liikuntaneuvonta
- Lomaliikunta
- Vapaat harjoitteluvuorot
- Tapahtumat

3.1.

Lasten ja nuorten liikunta

Lasten, nuorten ja perheiden maksuton harrasteliikunta

Palvelujemme yksi painopiste on harrastamisen mahdollisuuden toteutuminen: jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus vähintään yhteen mieleiseen harrastukseen. Lasten harrastuksesta tulee usein myös heidän vanhempiansa keskinäinen sosiaalinen kohtaamisalusta. Harrastamiselle voi olla esteitä, kuten hinta, lapsen tai nuoren yksinäisyys, ulkopuolisuus tai kannustuksen puute. Matalan kynnyksen harrastustoimintaa tuodaan nykyistä enemmän koulujen iltapäiviin lasten ja nuorten saataville yhteistyössä koulun sekä kolmannen sektorin kanssa. Esteitä poistamalla mahdollisuudet lisääntyvät.

Leiki ja Liiku -toiminta

Leiki ja liiku -toiminta toteutetaan varhaiskasvatuspäivän aikana. Toiminta perustuu varhaiskasvatusikäisten lasten liikkumisen lisäämiseen ja vahvaan kumppanuusmalliin. Liikunta ja urheilu mahdollistaa toiminnan ja varaa tilat, varhaiskasvatus tuo lapset ja espoolaisten voimisteluseurojen ohjaajat suunnittelevat sisällön sekä ohjaavat toiminnan yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

Toiminta edistää lasten motorisia taitoja, fyysistä aktiivisuutta ja sosiaalista kehitystä. Varhainen motoristen taitojen kehittäminen tarjoaa paremmat edellytykset niiden laaja-alaiseen kehittämiseen myös myöhemmin. Toiminnassa lapset oppivat tärkeitä sosiaalisia taitoja: yhteistyötä, vuorovai-
kutusta ja toisten huomioon ottamista. Ryhmässä liikkuminen kannustaa lapsia toimimaan yhdessä ja vahvistaa lasten välistä yhteisöllisyyttä ja yhteis-
henkeä. Lapset saavat mahdollisuuden ilmaista tunteitaan ja oppia tunnistamaan sekä säätelemään niitä. Tämä on tärkeää lasten tunne-elämän kehityksen kannalta.

Leiki ja liiku -toiminta on inklusiivista ja kaikille sopivaa. Se antaa mahdollisuuden osallistua omien kykyjensä mukaan. Toiminta on tasavertaista, kun alueen varhaiskasvatuksen kaikki lapset osallistuvat siihen. Kaudella 2023–2024 toimintaa on ollut Leppävaaran alueella. Vuonna 2025 toimintaa on laajasti kaikkialla Espoossa.

Kulttuuri- ja liikuntapolku KULPS

Espoon kaupungin kulttuuri- ja liikuntapolku on tarkoitettu eskari-ikäisestä yläkoulun loppuun, ja se tarjoaa maksuttoman tutustumisen johonkin liikuntalajiin tai kulttuuritoimintaan. Liikunnan palveluntuottajia on ollut lähes 30. Tutustumisen kohde

valitaan palvelutarjottimelta ja tutustumiskäyntiin osallistuu koko luokka.

Liikuntapolun turvin tarjoamme kaikille oppilaille hyvin monipuolisen kokonaisuuden liikunnan kokeilemisesta. On tärkeää ymmärtää toiminnan merkitys, jotta mahdollisimman moni pääsisi osalliseksi liikunnan maistiaisista, toiminnan tuomasta mielihyvästä.

Lomaliikunta

Järjestämme seurojen ja liikunta-alan yritysten kanssa koululaisten loma-aikoina pääosin maksutonta toimintaa koko kaupungin alueella. Tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus löytää mielekästä liikunnallista tekemistä lomien aikana.

Mahdollisuuksia on monia. Espoonlahdessa ja Leppävaarassa järjestetään kesäisin seurayhteistyönä alakoululaisille suunnattu suosittu monilajileiri.

Koululaisten uimaopetus

Espoon uimahalleissa tarjotaan uimaopetusta esikouluikäisistä neljäsluokkalaisiin. Lisäksi erityiskouluille järjestetään omia uimaopetusvuoroja. Uimaseura järjestää uimakouluja, jotta kysyntä ja tarjonta kohtaavat ja perheet saavat lapselleen paikan oikean tasoisesta ryhmästä.

Haasteena uimaopetuksessa näkyy kaupungin monikulttuurisuus sekä erilaiset tavat ja käytännöt perheiden harrastustottumuksissa. Moneen kulttuuriin ei uiminen kuulu, jolloin lapsen uimataito ei kehity. Espoossa on myös hyödynnetty erilaisia digitaalisia ratkaisuja, kuten visuaalisuuteen perustuvaa ohjeistusta, jolloin on saatu tehostettua uimaopetuksen vaikuttavuutta.

2040

Espoon uimahallit ovat koululaisuintien käytettävissä. Kaupungin on mahdollista tarjota opetusta paitsi henkilökohtaisen uimataidon kehittämisessä, myös vesiturvallisuudessa ja vesipelastuksessa. Uimaopetuksessa on läsnä nykyistä pienempi ryhmä, jolloin uimahallissa on enemmän tilaa, vähemmän häiriötekijöitä ja rauhallisempi oppimisympäristö. Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat huomioidaan.

Vesiturvallisuuden, vesipelastuksen ja merellisten harrastusten lisäämisessä voidaan hyödyntää merellisen Espoon palveluita ja lähes 60 km pitkää merenrantaa.

Liikunta on monelle
elämäntapa ja
elämänhallinnan keino

Lasten ja nuorten liikuntatoiminta vuonna 2023:

- Lasten ja perheiden Töpinöiden käyntikertoja oli yhteensä **3 873**.
- Leiki ja liiku -toiminta käynnistyi syksyllä, jolloin mukana oli **37** varhaiskasvatysyksikköä.
- Alakoululaisten WAU-kerhoissa oli yhteensä **23 859** käyntiä.
- Alakoululaisten uimaopetuskäyntejä oli yhteensä **66 834**.
- Yläkoululaisten keskiviikkoiltapäivätoiminnan ryhmiin osallistuttiin **27 500** kertaa.
- Koululaisten loma-ajan toiminta liikutti yli **4 000** kertaa lapsia ja nuoria.
- 13–20-vuotiaiden nuorten Jumppi-toimintaan osallistuttiin yhteensä **2 263** kertaa.
- Keskiviikkoiltapäivätoimintaa järjesti **43** seuraa **15** eri lajissa.
- KULPS-liikuntapolulla liikuttiin **30 180** kertaa.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Espoolaisten seurojen sekä liikuntayritysten kanssa on tarjolla 2–20-vuotiaille lapsille, nuorille ja perheille maksutonta harrasteliikuntaa.	Laajennetaan toimintaa uusiin lajeihin huomioiden maahanmuuton kasvu Espoossa. Sitoutamme kumppanit vahvemmin mukaan toimintaan. Etsimme uusia kumppaneita ja kehitämme yhteistyömalleja. Kumppanit tuntevat myös toistensa liikuntatarjonnan.	Maksuton tai edullinen harrasteliikuntaryhmä on aikaisempaa merkittävämmässä roolissa osana seuratoimintaa. Tarjontaa on tasapuolisesti koko Espoossa. Jokaisella lapsella on jokin mieluisa harrastus. Perheet liikkuvat yhdessä.
Keskiviikkoiltapäivisin on ohjattu harrasteikkuna yläkoululaisille. Toiminta on kaikille avointa riippumatta aikaisemmasta harrastustaustasta.	Luomme yhteistyössä koulun kanssa yhden aamu- ja iltapäivän harrasteikkunan liikuntaan. Lisätään liikuntakouluja tai – luokkia jokaiselle alueelle kilpaurheilua haluaville.	Harrastustakuu on liikuntapalveluissa valmis ja kattava. Espoolaiset perheet tuntevat tarjonnan.
Liikuntapolku on luotu koulun käyttöön. Toimintaan osallistui vuonna 2023 noin 30 000 oppilasta. Innokas kokeilija saa mahdollisuuden jatkaa lajin tai lajikokeilun parissa.	Löydämme innostavia valmentajia varsinkin lajeihin, joilla on kysyntää. Tuomme pienempiä lajeja päättäväisesti esiin. Laajennamme Leiki ja Liiku -toimintaa koko Espooseen ja alle 5-vuotiaisiin lapsiin.	Liikuntapolku ulottuu varhaiskasvatukseen. 1–6-vuotiailla on mahdollisuus kehittää motorisia taitojaan laadukkaissa olosuhteissa. Liikuntapolkua on kohdennettu nivelvaiheiden (luokat 6–9) ikäluokkiin.
On saatu näyttöä siitä, että uudet, kielineutraalit digitaaliset opetusmenetelmät parantavat uimaopetuksen oppimistuloksia ja uimaopettajien työhyvinvointia.	Otetaan käyttöön digitaalisia opetusmateriaaleja.	Uimaopetuksessa huomioidaan vesiturvallisuus ja vesipelastustaidot. Digitaalisten apuvälineiden johdosta opetus on sujuvaa ja oppimisympäristö on optimaalinen.

3.2.

Senioriliikunta

SUOMESSA IKÄRAKENNE MUUTTUU nopeammin kuin muissa EU-maissa. Muistisairaiden ja liikuntatarjoitteiden määrä kasvaa. Väestöennusteiden mukaan vuoteen 2040 mennessä 65-vuotta täyttäneiden espoolaisten osuus kasvaa noin 20 000 henkilöllä. Kaikista voimakkaimmin kasvavat 75- ja 85-vuotta täyttäneiden ikäryhmät. (Espoon kaupunki, 2022, s. 11.)

Espoolaisilla senioreilla on keskimääräistä parempi koettu elämänlaatu ja 90 % 66-vuotiaista espoolaisista on tyytyväisiä toimintakykyynsä. Senioreiden suosituimpia liikuntalajeja ovat kävely, pyöräily, uinti ja vesiliikunta sekä kuntosalij- ja voimaharjoittelu. (Espoon kaupunki, 2024b.)

Ohjatun senioriliikunnan tavoitteena on fyysisen kunnon kohottaminen ja ylläpito, toimintakyvyn parantaminen sekä virkistys. Ohjelmaan kuuluvat erilaiset jummat, kuntosaliharjoittelu, vesiliikunta sekä palloilu. Järjestämme monipuolisia liikuntaryhmiä ja -tapahtumia sisällä ja ulkona eri puolilla Espoota. Espoon ”senioripaku” on palveluita liikuttava pakettiauto, joka tuo mielekästä tekemistä ikäihmisten luokse. Toiminta pysäkeillä tarjoaa ikäihmi-

sille avointa ja maksutonta neuvontaa, liikuntaa, tanssihetkiä sekä taide- ja kulttuurisisältöjä.

Lähetämme vuosittain kirjeen kaikille 68-vuotta täyttävälle espoolaisille ja tarjoamme liikuntapalveluita senioreille +68 sporttirannekkeella. Lisäksi järjestämme yli 75-vuotiaille senioreille kohdennettua toimintaa.

Tarjoamme ystäväpalvelun, jossa +68-rannekkeen haltija voi ottaa täysi-ikäisen ystävänsä Espoon uimahalleihin, kuntosaleille ja saaristoveneeseen. Yli 70 % palvelun käyttäjistä hyödyntää ystäväpalveluamme uimahalleissa, puolet saaristoveneissä ja yli 30 % kuntosalilla (Espoon kaupunki, 2024b). Espoolaisten ikääntyessä huolenpito lähimmäisestä muuttuu yhä merkittävämmäksi.

2040

Esteettömät kuntosalilaitteet, kävelyreitit ja ryhmäliikunnan tilat ovat saavutettavissa ja tukevat senioreiden fyysistä kuntoa ja terveyttä. Tulevaisuuden Espoossa eläkeläiset ovat aktiivisia ja jopa 100-vuotiaat asukkaat liikkuvat. Espoolaisia koulutetaan liikunnan vapaaehtoistoimintaan senioreiden kanssa.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	 VISIO 2040
Senioriliikunnan ostopalvelu yrityksiltä ja urheiluseuroilta on vakiintunut toimintamalli.	Selkeytämme roolit ja vastuut hyvinvointialueen ja muiden tahojen kanssa. Yhdistämme resursseja.	Yhteistyö senioriliikunnan toteutuksessa on lisääntynyt urheiluseurojen, järjestöjen, yritysten ja oppilaitosten kanssa.
Yhteistyötä kehitetään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa.	Sisällytämme liikuntapalveluita hyvinvointialueen palveluihin.	Liikuntapalveluiden yhteistyö hyvinvointialueen terveys-, sosiaali- ja ikääntyneiden palveluiden kanssa toteutetaan yhteisillä palveluketjuilla.
Digitaalisia ohjattuja liikuntapalveluita on tarjolla senioreille muutamana päivänä viikossa. Virtuaalista vesijumppaa on tarjolla uimahalleissa päivittäin.	Kehitämme digitaalisia liikuntapalveluita laajassa yhteistyössä, esimerkiksi hyvinvointialueen, yhdistysten ja yritysten kanssa. Kehitämme Senioripakun toimintaa ja -konseptia.	Digitaaliset liikuntapalvelut ikääntyneille ovat keskeinen osa liikuntatarjontaa. Palvelut eivät ole sidottuja aikaan ja paikkaan. Palveluita räätälöidään yksilöille digitaalisten ratkaisujen avulla, esimerkiksi tapahtumissa.
Senioreille suunnatuista liikuntapalveluista viestitään ilmoitustauluilla, printtimateriaalien välityksellä, esimerkiksi Espoo liikkuu -lehdessä, sekä verkkosivuilla ja somessa. Tieto ei tavoita kaikkia.	Toteutamme henkilökohtaista, kohdennettua viestintää eri kanavissa huomioiden monikulttuurinen väestö.	Senioriliikuntapalveluiden tiedotus on kehittynyt - viestintä tavoittaa senioriväestön kattavasti.

3.3.

Soveltava liikunta

SOVELTAVA LIIKUNTA SUUNNATAAN henkilöille, joiden vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymän vuoksi on vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan. Liikunnan ohjaamisessa tarvitaan soveltamista ja erityisosaamista. Perusteet soveltavan liikunnan ohjaamiselle määrittävät yhdenvertaisuuslaki ja liikuntalaki. Kunnat ovat keskeisiä soveltavan liikunnan toimijoita. Soveltavan liikunnan palvelut koskettavat kaikkia ikäryhmiä, noin 15 prosenttia Suomen väestöstä (Paralympiakomitea, 2024).

Espoon eri alueilla on monipuolinen soveltavan liikunnan tarjonta. Toteutamme sitä ryhmä- ja pienryhmäliikuntana, jossa huomioidaan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Sähköinen asiakasviestintämme ei kuitenkaan vielä saavuta

kaikkia, ja vain osa liikuntapaikoistamme on kokonaan saavutettavia.

Olemme käynnistäneet soveltavan liikunnan työkirjan suunnittelun. Työkirja on kehittämissuunnitelma vuodesta 2025 alkaen, joka sisältää tavoitteet, toimenpiteet, aikataulun, vastuuhenkilöt sekä mittarit soveltavan liikunnan kehittämiseksi Espoossa. Selvitämme, millaisille soveltavan liikunnan palveluille Espoossa on tarve ja ketkä näitä palveluita käyttävät.

Soveltavan liikunnan merkitys kasvaa lasten ja nuorten kohderyhmissä. On tärkeää, että takaamme erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille yhdenvertaisen mahdollisuuden liikuntaan osallistumiseen – niin kouluissa kuin vapaa-ajalla.

Kannamme yhteiskuntavastuamme erityisryhmien liikuttamisessa. Tuotamme yhdenvertaisesti liikuntamaistiaisja ja -kokemuksia.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	 VISIO 2040
Liikunnan uudisrakennukset ovat esteettömiä.	Liikuntapaikkarakentamisen suunnittelussa, toimenpiteissä ja tarkastuksissa huomioidaan esteettömyys koko elinkaaren ajan.	Liikuntapaikkojen esteettömyystiedot ovat sähköisesti saatavilla kuntalaisille.
Liikunnanohjauksessa huomioidaan soveltaminen ryhmäläisten mukaan.	Vahvistamme henkilöstön soveltavan liikunnan osaamista koulutuksella.	Soveltavan liikunnan ohjauksen ammattitaito ja yhdenvertaisuus toteutuvat oletusarvoisesti niin liikuntaolosuhteiden esteettömyydessä kuin liikuntapalveluiden tarjonnassa.
Soveltavan liikunnan tarjontaa on saatavilla eri puolilla Espoota.	Tarjontaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä seurojen, koulujen ja iltapäivähoidon kanssa. Yhteistyö tukee entistä monipuolisempaa ja alueellisesti laajempaa soveltavan liikunnan toteuttamista.	Liikuntapalvelujen toiminnan keskiössä on tarjota liikuntaa jokaiselle, esimerkiksi digitaalisesti koulupäivän jälkeen. Asiakas löytää tarvitsemansa liikuntapalvelun pariin.
Soveltavan liikunnan työkirjan valmistelu on käynnistynyt.	Kehitämme palvelupolkua soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman mukaisesti.	Pitkäjänteinen, kauaskatseinen ja hallinnolliset rajat ylittävä soveltavan liikunnan kehittämistyö on vakiintunut käytäntö.
Yhteistyötä toteutetaan poikkihallinnollisesti ja kolmannen sektorin kanssa. Liikuntaystäväkoulutuksia ei tällä hetkellä järjestetä.	Tiivistämme yhteistyötä kuntoutus- ja vammaispalvelujen kanssa. Kartoitamme kumppanit ja selvitämme liikunnan vapaaehtoisten rekisterinpitäjän. Koulutamme liikunnan vapaaehtoisia ja liikuntaystäviä yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.	Yhteistyömme hyvinvointialueen kanssa on vakiintunutta ja palveluketjut toimivat sujuvasti. Liikunnan vapaaehtoisia ja liikuntaystäviä on jokaiselle sitä tarvitsevalle.
Yksittäisiä virtuaaliohjauksia järjestetään yhteistyössä yhdistysten ja liittojen kanssa.	Otamme käyttöön sovelluksen, jossa näkyvät ohjatun liikunnan palvelut.	Digipalvelut sekä aktiivisuus- ja kuntoutuspelit ovat kuntalaisten käytössä ja tärkeä osa soveltavan liikunnan palveluja. Palvelut ovat helposti kaikkien saatavilla.

3.4.

Työikäisten liikunta

TYÖIKÄISET LIKKUVAT PÄÄOSIN omatoimisesti, liikunta-alan yrityksissä ja liikuntaseuroissa (UKK-instituutti, 2021). Työikäisiä liikuttaa lähiluonto, kaupungin laajat metsäalueet, ranta-alueet sekä rakennetut lähiliikunta-alueet.

Järjestämme ohjattua liikuntaa työikäisille pääosin yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja ostopalveluna. Tuemme kaupungin henkilökunnan omaehtoista liikuntaa järjestämällä liikuntaryhmiä eri puolilla Espoota, myös digitaalisesti. Ryhmät sopivat kaikenikäisille ja -kuntoisille. Kannustamme kaupungin henkilökuntaa osallistumaan liikunnallisiin haasteisiin ja kampanjoihin.

2040

Työikäisten määrä Espoossa kasvaa - lähes 90 % kasvusta selittyy vieraskielisten työikäisten määrän kasvulla (Espoon kaupunki, 2024c). Tulevaisuudessa tarjoamme palveluita, jotka soveltuvat kaikille tuen tarpeesta riippumatta. Näin mahdollistamme jokaiselle työikäiselle yhdenvertaisen mahdollisuuden liikkua. Tarjoamme monipuolisia liikkumisympäristöjä, jotka houkuttelevat kaikenikäisiä liikkumaan. Espoon kaupungin työyhteisöissä on vahva liikkumisen kulttuuri.

3.5.

Liikuntaneuvonta

LIIKUNTANEUVONNAN TAVOITTEENA ON edistää terveellisiä elintapoja, ylläpitää terveyttä, ennaltaehkäistä sairauksia ja tukea elämänhallintaa. Autamme asiakkaita vahvistamaan kykyä ja taitoa tehdä itse liikkumistaan koskevia valintoja. Neuvontaa ja ohjausta tarvitaan liikuntatottumuksen synnyttämiseksi sekä liikunnallisen elämäntavan omaksumiseksi. Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien toimintakyvyn tukeminen ja sosiaalisten kontaktien lisääminen on myös tärkeää. Liikuntaneuvonnan avulla kannustetaan liikkumaan terveytensä kannalta riittävästi. Palvelu on asiakkaalle maksutonta. Asiakkaalle pyritään löytämään tapa saavuttaa sovitut tavoitteet ohjaamalla asiakas liikkumaan esimerkiksi liikuntaryhmissä tai omatoimisesti.

Liikunnallisen elämäntavan tukeminen on tärkeää, ja yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa korostuu. Liikuntaneuvonnan toimiva palveluketju tarkoittaa eri osapuolten yhteistyötä, jossa jokaisella on tehtävä ja vastuu. Syntyy yhtenäinen palvelu, joka tukee liikkuvamman arjen saavuttamisessa.

Liikuntaneuvonnassa autamme asiakkaita vahvistamaan kykyä ja taitoa tehdä itse liikkumistaan koskevia valintoja.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo <i>liikkuu</i> VISIO 2040
Henkilökohtaista liikuntaneuvontaa toteutetaan terveysasemilla ja liikuntapaikoilla. Haasteena on terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien tavoittaminen.	Tehostamme liikuntaneuvontapalvelun markkinointia ja lisäämme tietoisuutta palvelusta. Pidämme säännöllisesti yhteyttä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisiin.	Liikuntaneuvonta on jalkautunut kouluihin, neuvoloihin, sosiaalipalveluihin ja kolmannelle sektorille. Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien asiakasohjaus liikuntaneuvontaan on toimivaa.
Liikuntaneuvonta-asiakkaiden tilastointi on käytössä.	Kehitämme toimivat mittarit vaikuttavuuden arviointiin.	Liikuntaneuvonnan vaikuttavuutta mitataan säännöllisesti ja sen taloudelliset vaikutukset on pystytty osoittamaan.
Ajanvaraus liikuntapaikoilla tapahtuvaan liikuntaneuvontaan onnistuu vain puhelimitse, digipalvelut puuttuvat.	Uudistamme sähköisen ajanvarausjärjestelmän, jotta asiakas voi itse varata ajan liikuntaneuvontaan. Luomme chat-palvelun ja etävastaanoton liikuntaneuvonnalle. Hyödynnämme tekoälyä liikuntaneuvontaprosessissa.	Digitalisaatiota hyödynnetään palveluketjussa. Liikuntaneuvonta on helposti kaikkien saavutettavissa ympäri vuoden eri kanavissa.

Yhteistyötä, verkostoja ja kumppanuuksia rakentamassa

*KUMPPANUUKSILLA MONIPUOLISTAMME
PALVELUITAMME sekä edistämme
toimintamme vaikuttavuutta. Teemme
yhteistyötä laaja-alaisesti, ja kaikki
kumppanit ovat meille tärkeitä.*

ESPOO ON VETOVOIMAINEN, tulevaisuuteen suuntautuva ja kansainvälinen kaupunki, joka rakentuu yhteisöllisyydestä ja kumppanuuksista. Alueiden kasvaessa ja liikuntapaikkojen lisääntyessä kumppanuudet korostuvat. Vaatimukset palvelutasosta lisääntyvät. Liikunta ja urheilu näyttäytyy kaikille sitä parempana, mitä monipuolisemmin esimerkiksi seurakenttä osallistuu yhdessä asetettuihin tavoitteisiin.

Teemme monipuolista ja laajaa yhteistyötä kaupungissa sisäisesti sekä erilaisten organisaatioiden ja muiden tahojen kanssa. Kumppanuuksia on erilaisia: kumppanuus voi olla monenlaista yhteistyötä, palveluiden ostoa tai tapahtumien järjestämistä. Verkostot tarjoavat mahdollisuuksia yhteistyöhön erilaisten toimijoiden kanssa, tiedon jakamiseen ja parhaiden käytäntöjen levittämiseen. Tämä monipuolistaa liikuntatarjontaaamme sekä edistää palveluidemme vaikuttavuutta.

Kaupunki rakentaa uusia uimahalleja, koulujen liikuntasaleja sekä tekonurmikenttiä. Yksityiset ja yhteisöt rakentavat uusia liikuntatiloja, joista kaupunki ostaa käyttövuoroja kouluille. Kaupunki tukee seuroja vuokra-avustuksin, jotta harrastamisen hinta ei nousisi kestäättömäksi.

Tästä kumppanuusmallista on tullut espoolainen tapa rakentaa ja kehittää liikunnan ja urheilun olosuhteita. Kaupunki siirsi sille aiemmin kuuluneen investointivastuun ensisijaisesti harrastajille ja toissijaisesti liikunta-alan yrittäjille ja sijoittajille. Siksi olosuhteet ovat kehittyneet harrastamisen lisääntymisen tahtiin monissa isoissa lajiryhmissä.

Espooseen on luotu liikuntapaikkarakentamisen kumppanuussopimusten periaatteet. Tulevaisuudessa pääkaupunkiseudun kaupungit tekevät yhä tiiviimpää yhteistyötä, esimerkiksi uimahalliverkko voitaisiin nähdä kokonaisuutena.

Olosuhteet-palvelualue tekee laajaa kumppanuutta venekerhojen kanssa ja tekonurmien osalta jalkapalloseurojen kanssa. Public Private Partnership -malli on käytössä Keski-Espoon uimahallissa. Malli mahdollistaa sen, että kustannukset ovat tiedossa koko sopimuskaudelta. Lisäksi joidenkin toimijoiden kanssa kaupunki on tehnyt ostopalvelusopimuksia tiloista.

Kumppanuuksien syntyyn ja uusiin hankkeisiin tarvitaan resursseja ja kaupunkitasoinen tuki. Tapahtumissa kumppanuudet on myös huomioitu kaupunkitason strategiassa.

2040

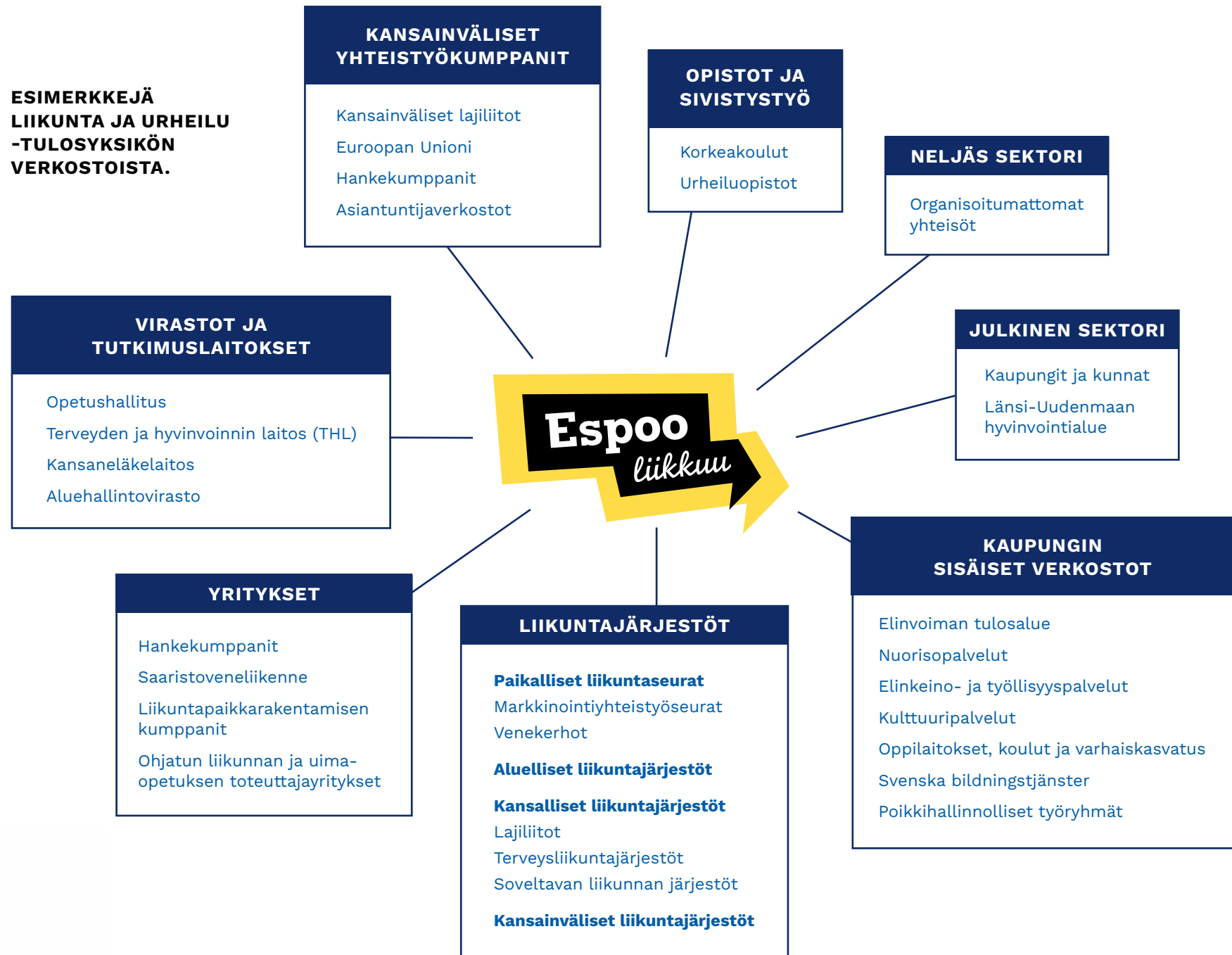
Yhteistyö urheiluseurojen ja yritysten kanssa voi tulevaisuudessa olla moniulotteista, mistä hyötyvät kaikki. Seurat voivat hoitaa tilojen valvonnan tai osan kuntalaisten harrasteliikunnasta. Myös yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa on keskeistä.

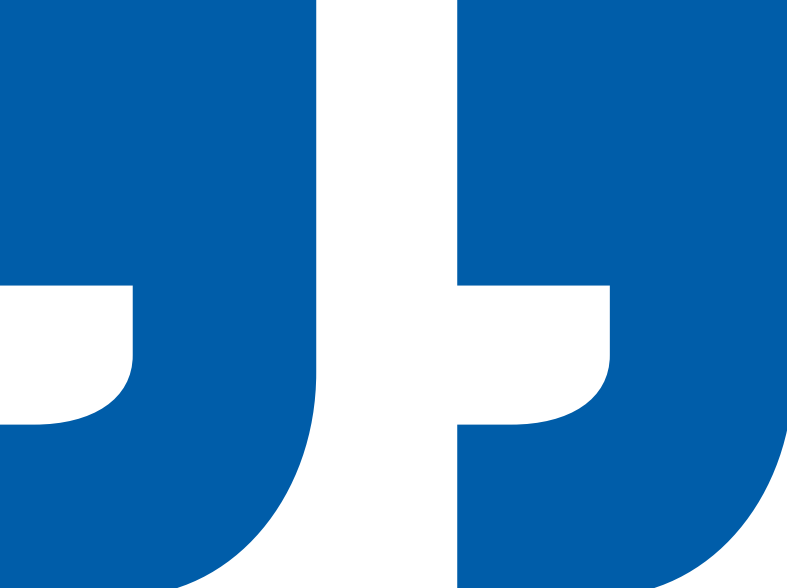
Espoon kaupunki, yritykset ja tutkimuslaitokset kohtaavat Keilaniemen innovaatiokeskittymässä. Aalto-yliopisto mahdollistaa uusien innovaatioiden kehityksen myös liikuntaan ja hyvinvointiin. Yhteistyö liikunta-alan yritysten kanssa on ennistä monipuolisempaa ja tiiviimpää. Yritykset tuottavat kestäviä ja rohkeita innovaatioita, jotka auttavat meitä reagoimaan Liikunnan ja urheilun kohtaamiin haasteisiin. Samalla tarjoamme yrityksille kokeilualustan ja ympäristön ratkaisuihin, jotka edistävät espoolaisten hyvinvointia ja liikkumista.

Toimimalla
kumppanuuksin luomme
ainutlaatuisen ja kestävän
yhteisö- ja tunnealustan.

**ESIMERKKEJÄ
LIIKUNTA JA URHEILU
-TULOSRYKSIÖN
VERKOSTOISTA.**

Seurat tarjoavat päivittäistä tekemistä, mikä synnyttää motivaatiota ja luo elinaikaisia ystävyyssuhteita.

4.1. Espoolainen urheiluseuratoiminta

ESPOOSSA ON YLI 300 urheiluseuraa, joilla on keskeinen rooli espoolaisten liikuttajana. Ennen kaikkea seuratoiminta on lasten ja nuorten liikuttamisen kivijalka. Yli 100 seuraa hakee liikunnan avustuksia. Alle 20-vuotiaita harrastajia on avustusta hakeneissa seuroissa kaikkiaan noin 43 000, joka on noin 55 % kaikista espoolaisista 0–20-vuotiaista (Helsingin seudun aluesarjat -tilastokanta ja tilastokeskus, 2023).

Seuroilla on vahva rooli lasten ja nuorten liikuttajana, se on sosiaalisen kasvatustyön iso osa. Se tukee lastemme kasvupolkua, oppimisen valmiuksia ja lisää opiskelumotivaatiota. Siksi koulun ja seuratoiminnan yhteistyötä on syytä kehittää.

Kaupunkien tulee luoda hyvät edellytykset liikuntaa järjestävälle seurakentälle ja tehdä yhteistyötä kansalaistoimintaa toteuttavien tahojen kanssa. Espoossa yhteistyö on monipuolista, vuorovai-kutteista ja laadukasta. Kaupungin ja seurakentän välillä on vahva luottamus. Yhteistyötä tehdään tapahtumien järjestämiseksi, tilojen omavalvonnan lisäämiseksi, maksuttomien liikuntaryhmien synnyttämiseksi ja liikuntapaikkojen rakentamiseksi. Yhteisiä teemoja ovat olleet kotouttamisen tuomat haasteet, harrastamisen hinnan nousu ja seuratoiminnan eettisyys ja vastuullisuus. Tuemme tilaratkaisuilla niitä seuroja ja yhdistyksiä, jotka järjestävät kaikille avointa maksutonta toimintaa. Otamme huomioon alueiden erityispiirteet.

Seuratoiminta kohtaa monia haasteita

Seuratoiminta on vähitellen siirtymässä edunvalvonnasta ja identiteettityöstä palveluiden tuottamiseen ja tuotteistamiseen – ja näistä palveluista ollaan myös yhä useammin valmiita maksamaan. Seuratoiminnan haasteita ovat muun muassa toiminnan mukauttaminen vieraskielisten sekä maahanmuuttajien tarpeisiin sekä vapaaehtoisten aktivointi ja sitouttaminen. Jos näissä ei onnistuta, seuratoiminta ei voi nykyisestä juurikaan laajeta ilman, että kustannukset nousevat. Lisäkustannuksia aiheuttaa myös se, että urheilu- ja liikuntaolosuhteiden rakentaminen on jäänyt suurelta osin urheiluseurojen ja yksityisten toimijoiden vastuulle.

Urheiluseuratoiminta on espoolaisen yhteisöllisyyden kivijalka. Se on kasvanut lähiöissä ja sen elinvoima on perustunut osaaviin ja aktiivisiin kuntalaisiin, laadukkaaseen vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoisia tarvitaan seuroissa monissa eri rooleissa; valmennus- ja ohjaustyössä, huoltajina, tapahtumien järjestämisessä ja seuran hallinnon tehtävissä. Vapaaehtoisten saaminen urheiluseuroihin on kuitenkin yhä haastavampaa. Syitä on monia; haluttomuus sitoutua, ajanpuute ja oman vapaa-ajan priorisoiminen. Urheiluseurojen on kehitettävä strategioitaan sekä tarjottava joustavia ja mielekkäitä mahdollisuuksia, jotta ne saavat houkuteltua ja pidettyä vapaaehtoiset mukana toiminnassaan.

Energiakriisi ja laatutason nousu ovat vaikuttaneet seurojen kustannusten kasvamiseen. Lajikohtaiset erot harrastamisen kustannuksissa ovat suuria, ja harrastamisen hintaan vaikuttaa vahvasti myös lajin olosuhteet. (Valtion liikuntaneuvosto, 2023, s. 38.)

© Pekka Roussi

4.2. Seuratoiminta ja tilat

SEURATOIMINTA ON SIIRTYNUT vähitellen ulko-olosuhteista sisätiloihin. Yleisurheilu tai jalkapallo ovat ympärivuotisia lajeja, jotka vaativat erityisolosuhteita. Jääurheilussa jäältä ollaan pois vain keskikesällä. Tämä on vaatinut nopeaa reagointia, eikä kaikille lajeille ole pystytty tarjoamaan tarvetta vastaavia tiloja. Vaatimustason muutos haastaa kaikkia.

Espoo kansainvälistyy niin, että vuoden 2023 alussa jo joka neljäs espoolainen alaikäinen oli vieraskielinen. Väestökehityksen myötä syntyy uusia lajeja. Hyviä esimerkkejä tästä ovat esimerkiksi kriketti ja padel. Samaan aikaan uusia harrastajia saattaa olla vaikea saada mukaan perinteisten lajien pariin. Joitakin lajiryhmiä voi uhata harrastajapula.

Myönnämme käyttövuoroja kaupungin liikuntatiloihin. On haaste osoittaa lajeille ja seuroille juuri heidän tarpeisiinsa toimivat ja turvalliset tilat. Vapaavuoroja eri liikuntatiloihin on kuntalaisille niukasti, koska suurin osa jaettavissa olevista tiloista menee seurakäyttöön. Tästä huolimatta halleihin ja kentille pyritään jättämään vapaavuoroja kuntalaiskäyttöön.

Vuorot haetaan ja myönnetään sähköisen tilavaraustralenterin kautta pääsääntöisesti kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Käyttövuorohakemuksia käsitellään sähköisen tilavaraustralenterin kautta vuosittain

	2024	2040
Espoolaisissa seuroissa harrastavien alle 20-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä	43 000	53 000
Käyttövuoroja ja avustuksia hakevien Espoolaisten seurojen määrä	300	380
Myönnettävien liikuntatilojen määrä	600	1 000
Käyttövuoroja myönnetään eri käyttäjäryhmälle	500	800

Taulukko 1. Harrastajamäärät ja liikuntatilojen käyttövuorot 2024 ja arvio vuodelle 2040.

noin 20 000. Eri liikuntatiloissa on lähes 500 000 tuntia hyväksyttyjä varauksia vuodessa. Tällä hetkellä kehitetään uutta sähköistä tilavarauksjärjestelmää. Palvelutaso halutaan pitää korkeana.

Eri lajien, seurojen ja niissä olevien nuorten määrä on kasvussa. Vuonna 2040 Espoossa arvioidaan olevan 80 000 asukasta enemmän kuin nyt (385 000). Tarkoituksenmukaisten liikuntatilojen puute on yksi este liikunnan seuratoiminnalle ja sen myötä harrastamisen laajentumiselle ja jopa jatkumiselle.

Uudet liikuntatilat houkuttelevat espoolaisia liikkumaan

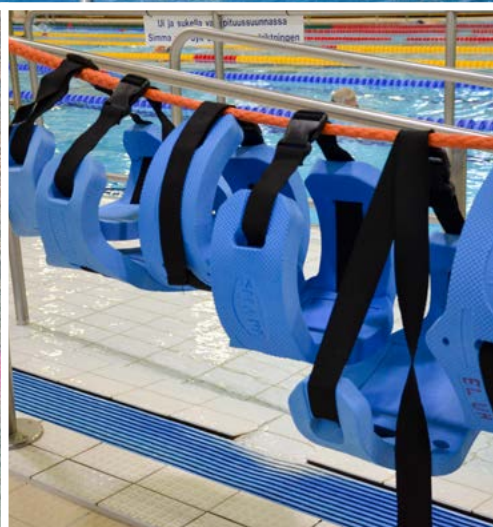
Espoolaiset seurat käyttävät aktiivisesti koulujen liikuntatiloja iltaisin ja viikonloppuisin. Koulujen loma-aikoina esimerkiksi ke-

säaikana myönnetään omavalvontakäyttövuoroja lähes 50 koulun liikuntasaliin. Isoista koulujen liikuntasaleista on jatkuva pula.

Espoon viides liikuntahalli valmistui Matinkylään alkuvuodesta 2024. Se tuo toivottua lisätilaa niiden lajien harjoitusolosuhteisiin, jotka tarvitsevat isoja ja korkeita tiloja. Salissa pystytään järjestämään myös kansallisia ja kansainvälisiä urheilutapahtumia. Salin käyttöä rasittaa kuitenkin ylioppilaskirjoitukset. Sali on liian hyvä tehottomaan käyttöön.

Kesäkuussa 2023 Leppävaaran urheilupuistoon valmistui Kameleonten liikuntahalli, josta ostimme käyttövuorot telinevoimistelulle, varhaiskasvatusikäisten Leiki ja liiku -toiminnalle sekä Urhea-toiminnalle. Siellä tarjotaan myös senioriliikunnan ohjattuja tunteja.

Ostimme jäävuoroja varhaiskasvatuksen ja koululaisten käyttöön alueellisesti kattavasti Jääurheilun tuen jäähalleista.

Espoon uimahallitilanne haastaa uimaseurojen ja kuntalaisten harrastus- ja uintimahdollisuuksia. Jotta uimahallien vesipinta-ala pysyisi asukasta kohti nykytasolla, Espooseen tarvitaan uusi uimahalli noin 60 000 uutta asukasta kohti. Uuden uimahallin rakentamisesta pitäisikin avata keskustelu jo nyt.

Aikuisuimareille ja lajeille, joita ei voi harrastaa uimahallin aukioloaikana, myönnetään aukioloaikojen ulkopuolisia käyttövuoroja. Myös altaiden käyttö muuttuu. Haluammekin tutkia muutosta uusia uimahalli-investointeja ajatellen. Uudet tila- ja palveluratkaisut mahdollistaisivat monipuolisesti eri vesiliikuntalajien harrastamisen sekä digitaalisten laitteiden hyödyntämisen palveluissa. Samalla on kuitenkin jätettävä riittävä tila uimiseen. Nostettava pohja sallii altaissa tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Koulumajoituksen merkitys on kaupungille suuri, koska Espoossa on valtakunnan isoimpia junioriturnauksia ja leirejä. Tämä tukee myös kaupungin omia tavoitteita olla juniori- ja nuorisotoiminnan merkittävimpiä kaupunkeja. Tilapäisen koulumajoituksen tilat huomioidaan uusia koulutiloja suunniteltaessa, peruskorjattaessa ja rakennettaessa. Maksimissaan majoitustilaa löytyy koulujen liikuntasaleista ja luokista 4 400 majoittujalle/yö.

Uudet tila- ja palveluratkaisut mahdollistaisivat monipuolisesti eri vesiliikuntalajien harrastamisen sekä digitaalisten laitteiden hyödyntämisen palveluissa.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Liikuntahalleissa on viikolla omavalvonta, mutta viikonloppuihin on järjestetty valvonta tekemällä valvontasopimuksia seurojen kanssa.	Lisäämme omavalvontaa myös arkisin.	Liikuntahallit toimivat käyttäjien omavalvonnalla.
Koulujen tilavalvontaa ostetaan yhä vähemmän. Liikunnan tilavaraus myöntää käyttövuorot yhteensä 83 eri koulun liikuntasaliin sekä harjoitusvuoroja 33 teko- tai hiekkatekonurmikentälle. 7 tekonurmikenttää on seurojen omassa käytössä ja päivisin koulujen käytössä. Suurista liikuntahalleista on pula.	Vähennämme Seureostoja. Huomioimme vapaan kuntalaiskäytön käyttövuoroja myönnettäessä.	Liikuntapaikoilla on enemmän vapaita vuoroja, joille kuka tahansa voi mennä vapaasti liikkumaan omien kavereiden tai ryhmän kanssa. Jokaisella suuralueella on vähintään yksi ulkokenttä sekä koulun liikuntasali tai liikuntahalli vapaasti kuntalaisten käytössä.
Liikunnan tilavarauksella on sähköinen tilavarausjärjestelmä, joka tullaan uusimaan.	Järjestelmä rakennetaan sovitussa aikataulussa. Kehitämme järjestelmää jatkuvasti ajan hengen mukaisesti ja korjaamme siinä havaittuja puutteita. Turvaamme järjestelmän kehittämisen talouden ja seuraamme taloutta.	Liikunnalla on toimiva ja tarpeisiin vastaava tilavarausjärjestelmä. Tekoälyä hyödynnetään osin käyttövuoroja jaettaessa.

4.3.

Seuratoiminta lajeittain

ESPOO ON JALKAPALLON, jääurheilun, uimisen ja voimistelun kaupunki: kerätyn tiedon mukaan näissä lajeissa on yli puolet kaikessa seuratoiminnassa mukana olevien lasten ja nuorten määrästä. Joissakin lajeissa harrastajia olisi enemmän, mutta laji on harrastajalle kallis. Kumppanuusmalli kohtelee lajeja eriarvoisesti.

Seuratoiminnoissa on mukana kaikkiaan noin 43 000 alle 20-vuotiaasta harrastajaa, joista osa on mukana useammassa lajissa. Lajeissa, joissa tilojen puute on akuutti, seuratoimintaa ei ole pystytty laajentamaan. Yhä useampi seura on rakentanut tai vuokrannut tiloja ja hakenut näin ratkaisuja tilaongelmiinsa. Kustannukset nousevat ja lajien välinen eriarvoisuus kasvaa.

Nuorisokulttuuristen lajien, kuten frisbeegolfin ja skeittauksen harrastajat, liikkuvat omaehtoisesti kiinnittymättä perinteiseen seuratoimintaan. Seurojen onkin yhä haastavampaa saada sitoutettua harrastajia oman lajinsa pariin.

Erityisesti isojen salien, jää-, liikunta- ja jalkapallohallien käyttöaste arki-iltoina ja viikonloppuisin on korkea.

Urheiluseurojen isoin tuki kaupungilta on tilasubventio. Laskutamme seuroja noin 3–15 % tilojen todellisista kustannuksista. Lisäksi avustamme seuroja yleis- ja vuokra-avustuksin. Avustusten merkitys on suuri, sillä avustusvaroin voidaan ta- soittaa sitä epäoikeudenmukaisuutta, mikä kaupungin tilojen käytöstä eri lajien kohdalle on syntynyt.

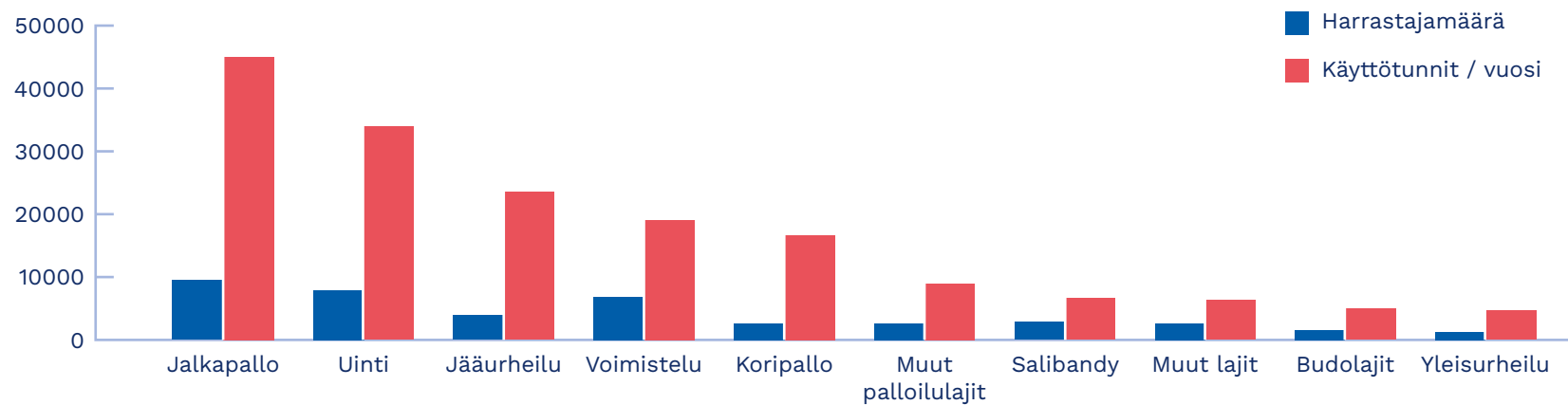
Liikuntaharrastamisen hinnan kasvu on uhka lasten ja nuorten harrastustoiminnalle ja seurojen harrastajamäärien kasvulle. Koska harrastajat rahoittavat urheiluseuratoiminnan, tämä muodostaa haasteen myös liikuntaseuroille.

Vuonna 2040 espoolaiset harrastavat liikuntaa yli lajirajojen. Useamman lajin harrastaminen on helppoa seurojen ja lajien välisen yhteistyön ansiosta.

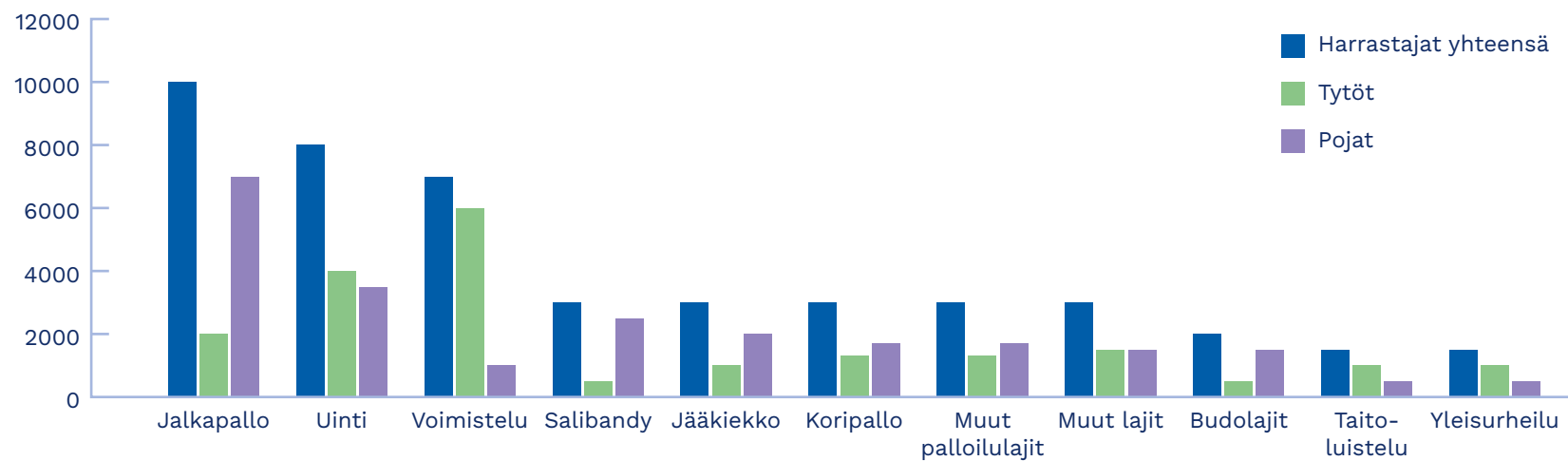

Vuonna 2040 espoolaiset harrastavat liikuntaa yli lajirajojen. Useamman lajin harrastaminen on helppoa seurojen ja lajien välisen yhteistyön ansiosta.

MYÖNNETYT KÄYTTÖTUNNIT KAUPUNGIN LIIKUNTATILOIHIN JA HARRASTAJAMÄÄRÄT LAJEITTAIN 2023

ALLE 20-VUOTIAAT HARRASTAJAT LAJEITTAIN

4.4.

Seuratoiminnan avustukset

LIIKUNNAN TOIMINTA-, KOHDE- ja vuokra-avustuksia myönnetään Espooseen rekisteröityyn seuratoimintaan alle 20-vuotiaiden harjoitustoimintaan.

Liikuntatoiminta-avustusta myönnetään vuosittain noin 70 seuralle. Liikuntatoiminta-avustus on vain 3,4 % seurojen kuluista. Avustusosuus nuorta kohden on noin 33 euroa vuodessa. Harrastajan saama tilasubventiotuki on lajikohtaisesti 200–600 euroa / harrastaja.

Liikuntatoiminta-avustusta kohdennetaan seurojen matalan kynnyksen toiminnan edistämiseen. Avustuksen suuruus perustuu osin seuran vetämien harrasteryhmien määrään. Näin seuratoiminta tukee myös kaupungin strategisia tavoitteita.

Erityisryhmien liikuntatoiminta-avustussummaa on nostettu nelinkertaiseksi 100 000 euroon/vuosi. Sitä myönnetään 30 seuralle tai yhdistykselle. Tavoitteena on avustuksen kaksinkertaistaminen. Espoolaiset urheiluseurat kantavat hienosti yhteiskuntavastuuta erityisryhmien liikuttamisessa.

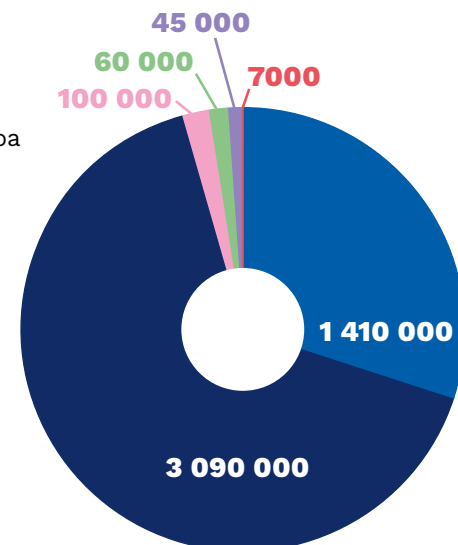
Vuokra-avustuksen merkitys on suuri lajien välisen tasa-arvon kannalta. Vuokra-avustusta myönnetään 3 090 000 euroa noin 50 seuralle yhteensä yli sataan tilaan. Avustussumma on noin 100 €/alle 20-vuotias harrastaja. Avustussummalla pystytään kattamaan noin 35 % seurojen maksamista tilavuokrista. Mikäli avustusprosentti laskee, se uhkaa seuratoiminnan tasa-arvoa ja ennen kaikkea se on uhka lajien polarisoitumiselle.

Harrastajamääristä on nähtävissä harrastamisen hinnan ohjaavan nuoria edullisimpien harrastusten pariin. Riskinä on, että liikunnan harrastamisesta joudutaan tästä syystä myös luopumaan. Kaupungilla tulee olla riittävä määrä ostettuja vuoroja yhteisöjen omistamista tiloista, jotta harrastaminen on mahdollista.

Vuokra-avustusten määrän tulisi olla noin 40 prosenttia tilojen kustannuksista. Jokaista seurojen rakentamiseen investoimaa 1 miljoonaa euroa kohti tulee vuokra-avustusta lisätä noin 35 000 euroa, jotta vuokra-avustuksen määrä pysyy lähellä 40 prosentin tasoa. Seurojen suorissa vuokrakohteissa avustuksen osuus tulisi olla 40 prosenttia vuokran määrästä.

LIIKUNNAN JA URHEILUN MYÖNTÄMÄT AVUSTUKSET 2024

yhteensä yli **4,7 miljoonaa** euroa

Seuratoiminnassa
on mukana
jo yli puolet
espoolaisista.

© Taru Turpeinen

Monipuoliset olosuhteet kannustavat liikkumaan

*LIIKUNTA- JA ULKOILUPAIKKAMME
mahdollistavat niin arkiliikunnan harrastamisen
kuin huippu-urheilutapahtumien järjestämisen.
Huomioimme uusien liikuntapaikkojen
suunnittelussa uudet lajit, kansainvälistymisen
sekä eri-ikäiset ja -kuntoiset liikkujat.*

ESPOON LUONTO ON monipuolinen. Ulkoilu- ja lähiliikuntapaikat synnyttävät asukkaille arkielämyksiä. Espoon lähiliikuntapaikkaohjelma (2019–2028) tuo liikkumisen jokaisen ulottuville. Ulkoliikunnan merkitys onkin kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Kehittyvään kaupunkiympäristöön tulee mahdollistaa riittävät ulkoalueet asukkaiden lähiliikuntaan sekä urheiluseurojen liikuntapaikkoihin. Monipuoliset kahden hehtaarin lähiliikuntapuistot täyttävät nämä tarpeet. Ulkoliikuntapaikka on kustannustehokas investointi.

Espoossa on kuusi urheilupuistoa. Leppävaaran, Laaksolahden, Keski-Espoon, Espoonlahden, Matinkylän ja Tapiolan urheilupuistot sijoittuvat Espoon aluekeskuksiin. Urheilupuistot tarjoavat kuntalaisille ja urheiluseuroille monipuoliset urheilun ja ulkoilun ympärivuotiset olosuhteet. Ne ovat laadukkaita liikunnan kilpailu- ja tapahtumakeskuksia sekä lähiliikuntapaikkoja. Tasapainoinen alueellinen kehitys on tärkeää.

Pienemmät liikuntapuistot eri puolilla Espoota täydentävät urheilupuistojen tarjontaa. Seurojen käyttövuorojen lisäksi urheilupuistoissa on vapaasti

käytettäviä alueita, kenttiä sekä lähiliikuntapaikkoja. Tekojäät mahdollistavat luistelun myös leutoina talvina.

Kannustamme työikäisten liikunnallista elämäntapaa kevyen liikenteen verkostoin ja ulkoilureitein. Latuverkostomme on laaja, laadukas ja se muodostaa kokonaisuuden pääkaupunkiseudulla. Hyvin hoidettu ulkoilureittiverkostomme ulottuu upeassa Nuuksiossa tai merenrannalla rantaraitina lähelle jokaista espoolaista. Espoon pyöräilyn edistämishjelma on toteutettu niin, että pyöräily on turvallista.

Espoon liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapitovastuu on omalla henkilökunnalla. Tilojen kunnossapitovastuu on tilapalveluilla. Teemme yhteistyötä liikuntapaikkojen valvonnassa seurojen kanssa ja hyödynnämme kunnostamisessa yritysten ja yhteistyökumppaneiden ostopalveluita.

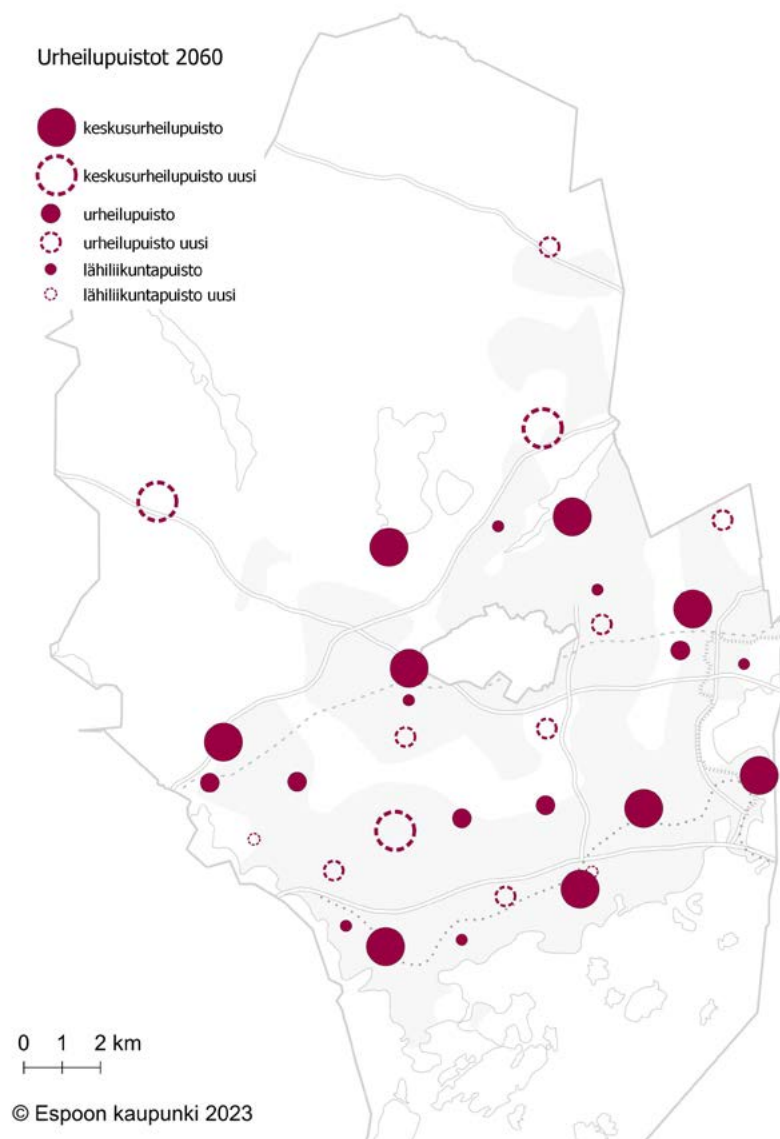

Ulkoliikuntapaikka
on kustannustehokas
investointi.

5.1. Liikuntapaikka- rakentaminen, kaavoitus ja maankäytön suunnittelu

OLEMME KAUPUNKISUUNNITTELUKESKUKSEN JOHDOLLA laati-
neet Espoonlahden, Leppävaaran, Matinkylän ja Tapiolan suura-
luekohtaiset virkistysvisiot sekä Espoon merellisen virkistysvision.
Parhaillaan tehdään Espoon Keskuksen ja Kauklahden virkistysvi-
siota. Niiden tavoitteena on ollut liikunta- ja virkistyspalveluiden
kokonaistarpeen muodostaminen vuonna 2050.

Espoossa valmistellaan yleiskaavaa 2060. Liikunnan ja urheilun
merkittävien sisä- ja ulkoaluevarausten sisältyminen yleiskaava-
aan tulee varmistaa. Yleiskaavatyötä varten on tehty palveluiden
järjestämisen periaatteita ja linjauksia sekä pohdittu tulevaisuu-
den toimintojen sijoittumista. Yleiskaavayksikkö on kesällä 2024
teettänyt selvityksen Espoon urheilupuistoista. Selvityksessä on
tutkittu liikuntapaikkoja suhteessa väkilukuun ja alueelliseen lii-
kuntapaikkatarjontaan vuonna 2060.

Espoon nykyiset urheilupuistot ja lähiliikuntapuistot sekä
Liikunnan ja urheilun visio uusista urheilupuistoista.

Väestöennusteiden ja saavutettavuuden perusteella kaavoituksella tulee varmistaa mahdollisuus toteuttaa uimarantoja, urheilupuistoja ja liikuntahalleja, myös kilpa- ja huippu-urheilulle. Lisäksi kaavoituksella tulee turvata satamat ja ulkoilualueet. Liikuntapaikkojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida käyttökapasiteetin kasvu ja vaatimukset aukioloaikojen muutoksille.

2040

Liikuntapaikat ovat saavutettavissa julkisella liikenteellä ja muokattavissa monikäyttöisiksi kohtaamispaikoiksi myös nuorten ja tukea tarvitsevien käyttöön. Tällaiset tilat tarjoavat hyviä työtilaisuuksia nuorille.

Olemme mahdollistaneet uusien satamien ja veneiden talvisäilytysalueiden rakentamisen sekä kehittäneet nykyisiä palveluja. Olemme sopeutuneet urheilutrendeihin ja vaihtoehtoihin lajeihin, kuten parkouriin, drone-kilpailuihin tai sähköpyöräilyyn.

Taulukko 2. Lähiliikuntapaikkojen, koripallokenttien, kamppailulajien salien sekä uimahallien lukumäärä ja liikuntapinta-ala suhteutettuna Espoon väkilukuun vuonna 2024 (Jyväskylän yliopisto, 2024) sekä laskelma kyseisten liikuntapaikkojen vähimmäistarpeesta vuonna 2040 väestöennusteeseen suhteutettuna. Koska Espoon väkiluku kasvaa, myös liikuntapinta-alaa täytyy jatkossa kasvattaa, jotta kuntalaisilla on jatkossakin vähintään vastaava tila liikkuu.

	Liikuntapaikan tyyppi ¹	Lähi-liikunta-paikat ²	Kori-pallo-kentät	Kamppailu-lajien salit	Uima-hallit
2024	Määrä (kpl)	231	68	11	5
	Määrä / 1000 asukasta ³ (kpl)	0,73	0,22	0,03	0,02
	Pinta-ala (m2)	96 499	23 778	1 164	4 868
	pinta-ala / 1000 asukasta ³ (m2)	305,2	75,2	3,7	15,4
2040	Määrä (kpl)	281	85	12	6
	Määrä / 1000 asukasta ⁴ (kpl)	0,73	0,22	0,03	0,02
	Pinta-ala (m2)	117 529	28 960	1 418	5 929
	pinta-ala / 1000 asukasta ⁴ (m2)	305,2	75,2	3,7	15,4

1 Liikuntapaikat on tyypitelty Lipas.fi -liikuntapaikkatietokannan mukaisesti.

2 Sisältää Lipas.fi -tietokantaan kirjatut lähiliikuntapaikat, pyöräilyalueet, ulkokuntolupaikat, pyöräilyradat, parkouralueet, frisbeegolf radat, skeitti/rullaluistelupaikat ja liikuntapuistot.

3 Espoon väkiluku 4/2024 oli 316 110 asukasta.

4 Väestöennusteen mukaan Espoossa on vuonna 2040 noin 385 000 asukasta.

5.2.

Suuralueiden liikuntaolosuhteet

UIMAHALLIT JA URHEILUPUISTOMME ovat monipuolisia kilvoittelun keskuksia, lähiliikuntapaikkoja, joissa vapaassa käytössä olevat altaat, tekojäät, ulkokuntosalit ja kuntoportaat innostavat eri käyttäjäryhmiä monipuoliseen liikkumiseen. Urheilupuistoissa on kattava valikoima eri lajien suorituspaiikkoja, urheiluhalleja ja useita isoja kenttiä. Tavoittelemme olosuhteiden alueellisesti tasapainoista kehitystä ja palvelutarjontaa.

Urheilupuistot ovat helposti saavutettavissa, sillä ulkoilureitit sekä kevyen liikenteen väylät mahdollistavat nopean yhteyden lähialueilta ja julkinen liikenne kulkee urheilupuistojen läheisyydessä. Kaikilta osin urheilupuistojen esteettömyys ei vielä toteudu. Alueet ovat aktiivisessa käytössä ympäri vuoden.

Urheilupuistot ovat liikuntapahtumien järjestämispaikkoja ja joissakin urheilupuistoissa voidaan järjestää säännöllisesti kansainvälisiä huippu-urheilutapahtumia ja kilpailuja. Osa urheilupuistoista soveltuu myös konserttien järjestämiseen. Urheilupuistojen olosuhteita voivat käyttää eri käyttäjäryhmät aamusta iltaan. Urheilupuistot ovat elinvoimaisia kuntalaisten arjen ylisukupolvisia kohtaamispaikkoja.

Espoon urheilupuistoilla on omat erityispiirteensä, jotka ohjaavat niiden kehittämistä. Tavoitteena tulee olla se, että perheiden on mukava tulla yhdessä urheilupuistoihin ja että jokaiselle löytyy urheilupuiston alueelta tekemistä iästä tai fyysisestä kunnosta riippumatta.

Harjoitus- ja kilpailutoiminta vaatii isojen urheilupuistojen rakentamista. Esimerkiksi Kameleonten monitoimihalli on valmistunut Leppävaaran urheilupuistoon vuonna 2023, ja Tapiolan urheilupuistoon on tulossa jalkapallstadion. Kaavoituksella varataan uusien urheilupuistojen vaatimat alueet ennustetun asukasmäärän näkökulmasta.

Uusien koulujen yhteyteen rakennetaan riittävät sisäliikuntatilat koululaisten liikuntatuntien tarpeisiin sekä iltaisin, viikonloppuisin ja koulujen loma-aikoina urheiluseurojen tarpeisiin. Myös kumppanuushankkeet tulee huomioida sisäliikuntatilojen osalta uusia kouluja suunniteltaessa. Koulujen yhteyteen rakennetaan riittävän kokoiset ulkoliikuntakentät tekonurmipinnoitteilla palvelemaan koululiikuntaa, urheiluseuratoimintaa ja ylisukupolvista vapaata liikuntaa. Koulujen pihat ja kentät toimivat asukkaiden lähiliikuntapaikkoina.

© Lotta Salmi

© Lotta Salmi

Ulkokuntosalit ovat tuoneet lihaskuntoharjoittelun kaikkien ulottuville. Ulkokuntosalien sijainti lähellä kotia ja luonnonläheinen ympäristö houkuttelevat espoolaisia kuntoilemaan. Salien suosiota on kasvattanut niiden monipuolisuus ja laitteiden hyvä taso. (Espoon kaupunki, 2024b).

2040

Lähiliikuntapaikkoja ja ulkokuntosaleja on lisätty vuosittain ja kehitetty entistä saavutettavimmiksi kaikille käyttäjäryhmille. Ulkokuntoilulaitteet ovat osa urheilupuistojen ja kevyen liikenteen reittien tarjontaa mahdollistaen matalan kynnyksen harjoittelun. Ulkokuntosalien kehittämisessä on osallistettu kuntalaisia ja huomiotu eri käyttäjäryhmien erityistarpeet. Espoossa on myös taitoliikuntapuistoja eri ikäisten espoolaisten liikuntataitojen kehittämiseen.

© Kerttu Penttä

”

Vuonna 2040 Espoossa on suuri ja monipuolinen kuntalaisille ja seuroille tarkoitettu eri lajien liikuntakeskus, joka on kaupungin ylläpitämä ja kuntalaisille edullinen.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Kuntalaisten käytössä on neljä uimahallia.	Uudet uimahallit rakennetaan Pohjois-Espooseen ja Suurpeltoon. Lisäksi olemassa olevat uimahallit on peruskorjattu.	Espoossa on seitsemän uimahallia.
Tapiolassa ei ole modernia palloilu- tai monitoimihallia.	Monitoimihallille on löytynyt rahoitus ja projekti toteutunut.	Jalkapallostadionin yhteyteen on rakennettu kansainväliset vaatimukset täyttävä monitoimihalli.
Espoossa on yhteensä 14 urheilupuistoa ja lähiliikuntapuistoa.	Rakennamme uusia urheilu- ja lähiliikuntapuistoja Latokaskeen, Histaan, Finnooseen, Suurpeltoon, Otaniemeen, Hansavalkamaan, Kalajärvelle, Viiskorpeen ja Olariin.	Kaikissa kasvavissa aluekeskuksissa on monipuoliset urheilupuistot ja lähiliikuntapuistot.
Espoossa on lähes sata lähiliikuntapaikkaa.	Espoon lähiliikuntapaikkaohjelma on päivitetty ja lähiliikuntapaikkoja toteutetaan useita vuosittain. Lähiliikuntapaikkaohjelmalle on oma rahoitus kaupungin investointiohjelmassa. Kehitämme lähiliikuntapaikkojen rakentamisen yhteistyötä sisäisesti sekä muiden toimijoiden kanssa.	Asuinpaikasta riippumatta jokin lähiliikuntapaikka on saavutettavissa viiden minuutin kävelyllä. Lähiliikuntapaikat ovat ajan hengen mukaisia.
Espoossa on rajatut olosuhteet huippu-urheilutapahtumien järjestämiseen.	Huomioimme urheilupuistojen suunnittelussa ja kehittämisessä suurten tapahtumien olosuhdevaatimukset, tilojen muunneltavuuden sekä tapahtumia tukevien toimintojen vaatimukset. Olemme mukana kehittämässä Espoo Metro Areenan valmiutta toimia modernina urheilu- ja muiden tapahtumien näyttämönä.	Tapiolan, Leppävaaran ja Espoonlahden urheilupuistot toimivat keskuksina, joissa järjestetään säännöllisesti kansallisia ja kansainvälisiä huippu-urheilu- ja urheilutapahtumia.
Koulujen yhteydessä olevat kentät ovat suurimmalta osin hiekkakenttiä.	Koulujen suunniteluissa ja perusparantamishjelmissä kentät toteutetaan tekonurmikenttinä.	Lähes kaikki koulujen kentät ovat tekonurmipinnoitteisia.

© Nina Elvengren

© Renja Määttä

© Taru Turpeinen

Espoo Liikkuu 2040

5.3. Ulkoilu ja lähiliikunta

ESPOOLAINEN ARVOSTAA LUONTOA, sen ulkoilureittejä, merellistä Espoota, Rantaraittia sekä laajaa keskuspuistoa. Luonto tarjoaa yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia liikkumisen mahdollisuuksia. Luontopalveluja suunniteltaessa on huomioitava esteettömyys. Kaikki ulkoliikunta on ylisukupolvista, perheiden yhdessä liikkumisen alusta.

Kun lunta on, latuverkostomme tarjoaa 200 kilometriä hoidettuja reittejä, josta lähes neljännes on valaistu. Latupohjat toimivat läpi vuoden kaikenlaisen luontoliikkumisen tukiverkkona. Oittaan, Leppävaaran ja Keskuspuiston keinolumetetut ladut pidentävät hiihtokautta ja takaavat hiihtämisen nautinnon myös vähälumisina talvina. Säilölumiratkaisulla aikaistamme hiihtokauden aloitusta.

Koko pääkaupunkiseudun 600 kilometrin latuverkko voisi hyvin olla yksi Unescon maailmanperintökohde. Missään muualla maailmassa ei vastaavaa ole metropolialueella tarjota. Kesäisin latupohjat tarjoavat ylivertaisen pyöräilyverkon myös pyöräilyturismia ajatellen.

Espoossa on Nuuksion metsäerämaata sekä kaunis saaristo, jonka kuntalaiset voivat kokea saaristoveneliikennettä hyödyntäen.

Espoo on Suomen
luontoliikunta-
pääkaupunki. Luonto
tarjoaa yhdenvertaisia ja
tasa-arvoisia liikkumisen
mahdollisuuksia.

© Janne Ketola, Summit Media Oy

Ylisukupolvisiin palveluihin kuuluu myös tekojääverkosto, joka varmistaa luisteluolosuhteet myös leutoina talvina.

2040

*Vuonna 2040 tekojääitä on
lähes 20 eri puolilla Espoota.*

Palveluidemme kärki on ollut jo vuosia luontoon läheisesti liittyvien olosuhteiden kehittämisessä. Ulkoilureitit ovat suosituimpia liikuntapaikkoja, ja Nuuksio on Suomen yksi suosituimmista kansallispuistoista (Metsähallitus, 2023).

Ulkoilureittien suunnittelua ja rakentamista ohjaa ulkoilureittien yleissuunnitelma. Ulkoilureittiverkostomme ulottuu meren rannalta pohjoiseen Nuuksion erämaihin. Verkosto on laaja ja laadukas. Mahdollisuuksia löytyy vaeltamisesta pyöräilyyn, suunnistuksesta uimiseen. Kaikki ovat yhteydessä luontoon.

Ulkoilualueet, kuten Oittaa, Pirttimäki ja Nuuksio, ovat laajoja retkeily- ja ulkoilukohteita, joista löytyy erilaisia retkeilypalveluita, muun muassa tulentekopaikkoja ja telttailualueita. Ulkoilualueilla ja -reiteillä järjestetään myös monenlaisia kilpailuja ja tapahtumia, esimerkiksi suunnistuksessa ja polkujuoksussa. Tapahtumat tulisi mahdollistaa tulevaisuudessakin ilman kohtuuttomia rajoituksia.

**Lähiluonto on
jokaisen espoolaisen
saavutettavissa, alle 300
metrin päässä kodista.**

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Ulkoliikuntapaikkoja rakennetaan eri kohderyhmiä huomioiden. Lähiliikuntapaikat sijoittuvat lähelle asukkaita ja ne ovat toteutuneet vision 2030 mukaisesti todella hyvin.	Huomioimme liikuntapaikkasuunnittelussa ja -rakentamisessa uudet lajit, käyttäjäryhmät, kansainvälistymisen sekä eri ikäiset ja -kuntoiset liikkujat.	Uusia ulkoliikuntapaikkoja on rakennettu uusille käyttäjäryhmille ja suosiotaan kasvattaneille ulkoliikuntalajeille.
Pyöräilykulttuuria edistetään osana pyöräilynedistämishjelmaa.	Toteutamme pyöräilynedistämishjelman toimenpiteitä, sisältäen viestinnän ja tapahtumatyön. Osallistutaan Reitti 2000 -kehittämistyöhön. Kehitämme Puolarmaarin ulkoilualueutta pyöräilyn olosuhteita ajatellen.	Pyöräilylajien olosuhteet ovat Espoossa laajat ja niissä on otettu huomioon luonnon säilyminen ja ympäristö.
Espoossa on neljä frisbeegolfrataa (vähintään 9-väyläistä)	Frisbeegolfradoista tehdään kartoitus, jonka toimenpiteitä toteutetaan tehdyn ohjelman mukaisesti.	Espoossa on kuusi frisbeegolfrataa (vähintään 9-väyläistä)
Espoossa on kolme aluetta, joissa on lumetusmahdollisuus.	Kartoitamme mahdolliset uudet alueet, esimerkiksi Latokasken ja Pirttimäen alueet.	Espoossa on viisi aluetta, joissa on lumetusmahdollisuus.
Oittaa on monipuolinen liikunta- ja ulkoilualue. Oittaaan alueen latuverkko on äänestetty hiihtäjien keskuudessa maan parhaaksi yhdessä Ylläksen latuverkon kanssa.	Toteutamme Oittaaan kehittämissuunnitelman toimenpiteitä.	Oittaa on kestävä, sujuvien kulkuyhteyksien päässä sijaitseva ja ympärivuotinen ulkoilu-, harrastamisen ja luonnossa olemisen yhteinen virkistysalue niin asukkaille kuin matkailijoillekin.

Espoon saaristoalue on kaikkien espoolaisen oma liikuntapaikka, jonka ympärivuotinen, aktiivinen ja yhteisöllinen toiminta houkuttelee liikkujia yli kuntarajojen.

5.4.

Merellinen Espoo

ESPOOSSA ON 58 kilometriä merellistä rantaviivaa ja yli 100 saarta. Itämeri avautuu ainutlaatuisena ja tarjoaa espoolaisille upeita elämyksiä. Vahvistamme merellistä identiteettiä luomalla parempaa saavutettavuutta Espoon saaristoon. Saariston monimuotoisuus ja laajuus takaavat hyvät lähtökohdat palvelujen kehittämiselle ja saaristovierailulle.

Tarjoamme merellisen Espoon mahdollisuudet laajasti kuntalaisille. Kaupunki omistaa ja ylläpitää yhtätoista ulkoilusaarta. Nykyisillä kävijämäärillä saaristomme kantokyky on jo äärirajoilla. Palvelujen merkittävä parantaminen ei ole ilman sähkö-, vesi- ja viemärintiverkkoa mahdollista. Nykyisten ja mahdollisten uusien ulkoilusaarien palvelujen kehittämisessä on huomioitava esimerkiksi laituri-

paikat, vierailijoiden palvelutilat ja saaristovenereitit. Espoossa on paljon rantaviivaa, mutta vähän rantautumispaikkoja ja nykyaikaisia vesiliikunnan harrastuspaikkoja.

Merellisellä Espoolla on valtavasti elinvoimapotentiaalia. Yksi ratkaisu tarjonnan ja kasvavan kysynnän kohtaamiseksi voisi olla uusien ulkoilusaarten käyttöönotto. Esimerkiksi Tapiolan suuralueella sijaitsevan Tvijälpin käyttöönotto lisäisi merellisen Espoon tasa-arvoisuutta. Saari olisi saavutettavissa kävellen ja pyöräillen ja liitettävissä osaksi Rantaraittia ja sen palveluja. Saareen voitaisiin rakentaa luontopolun lisäksi Espoon kaipaama vierasvenesatama palveluineen, mikä lisäisi myös Espooseen suuntautuvaa matkailua.

Kehittyvät satamat

Espoossa on yhteensä 33 venesatamaa, 13 saaristovenelaituria ja 4 vierasvenelaituria. Satamien isoimmat haasteet liittyvät laitureiden ikääntymiseen, väylien madaltumiseen ja veneiden koon kasvamiseen. Lisäksi satamien, laitureiden ja saariston esteettömyydessä on kehitettävää.

Espoosta puuttuu laadukas vierasvenesatama. Sellaisen peruspalveluihin kuuluu laituripaikkapalvelu, saniteettitilat, sauna sekä kahvila-ravintolapalvelut. Satamien ja saarten varustelussa on huomioitava ympäristön kuormitusta keventävät ratkaisut sekä erilaiset sääolosuhteet. On tärkeää, että venesatama on saavutettavissa myös julkisella liikenteellä.

Satamatoimintoja kehitettäessä veneiden pesu-, nosto-, huoltovälineistön sijoittaminen sekä riittävien talvisäilytyspaikkojen turvaaminen on tärkeää. Myös veneiden eri kokoluokkien suosio on huomioitava. On varattava tilaa veneilykulttuurin muutokselle.

Etsimme aktiivisesti kumppaneita ja yrittäjiä toteuttamaan merelliseen Espooseen ja Rantaraitille monipuolisia palveluja. Venekerhojen ja purjehdusseurojen kanssa tehtävää kumppanuutta laajennetaan ja veneilyn harrastajat tulevat kasvavasti vastaamaan laitureiden ylläpidosta ja satama-alueiden hallinnasta. Yhteistyö Helsingin kaupungin kanssa lisääntyy saaristoliikenteen, vierasvenesatamien, merellisen teknologian ja kalastustoiminnan osalta.

Venesatamien turvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Asiakkaat haluavat vähentää veneisiin kohdistuvia varkauksia ja ilkivaltaa. Tämä tarkoittaa yhä useammin halukkuutta ostaa vene- ja talvipaikka vartioidulta alueelta. Sähköiset laiturinportit ovat helppokäyttöisiä ja esteettömiä. Ne vähentävät ilkivallan uhkaa.

© Ronja Määttä

© Ronja Määttä

© Suomen Ilmakuva Oy

© Ronja Määttä

Veneet ja venepaikat tulevaisuudessa

Isojen veneiden osuus koko venekannasta kasvaa. Yli kymmenmetrisille ja yli kolme metriä leveille veneille tarvitaan lisäpaikkoja. Tässäkin veneilyryhmässä saavutettavuus huomioidaan rakentamalla kävelyaisoja. Yhteisomistuksessa olevien veneiden ja vuokraveneiden käyttö kasvavat.

2040

Purjeveneilyn suosio jatkuu ympäristöystävällisyyden ja pienen energiakulutuksen vuoksi. Samasta syystä sähköveneily kehittyy ja on vuonna 2040 hyvin yleistä. Moni veneilijä on huolissaan veneiden öljy- ja hiilivetypäästöistä. Uusien laitureiden suunnittelussa ja vanhojen peruskorjauksissa on sähköveneily huomioitu latausinfraalla. Latauspisteitä ja venepaikkoja tulee olla riittävästi sähköveneiden käyttäjille. Tämä tulee huomioida myös talvisäilytysalueilla.

Soutuveneilyn suosio on kasvanut, kun yhä useammat haluavat lähteä kalastamaan soutuena. Se on edullista ja ekologista. Soutuveneilijät on huomioitu venesatamissa omana kasvavana ryhmänä, ja heille mahdollistetaan venepaikka. Myös melonnan ja purjelautailun suosio kasvaa ja siipeily (wingsurf) on noussut uudeksi alalajiksi. Merellä harrastettava coastal-soutu on kasvava kuntosoutulaji.

Venepaikkojen, talvipaikkojen ja säilytyspaikkojen hakeminen on automatisoitu, ja asiakas pystyy hakemaan venepaikan itse varausjärjestelmän tarjoamista paikoista.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Finnoon alueen kaavan suunnittelu sataman sijoittamisesta ja asuntorakentamisesta on aloitettu.	Kaavoitustyössä huomioidaan satamatoimintojen, merellisen ulkoilun, veneilijöiden ja ulkoilijoiden tarpeet.	Finnoon satama on valmis ja palvelee veneilijöitä ja ulkoilijoita monipuolisesti.
Espoon kaupungin satamien laitureiden kunto on puutteellinen. Jätteiden kierrätysastiat ovat lähes kaikissa satamissa. Veneiden pohjanpesupaikkoja on rakennettu Espooseen.	Satamien kunnossapito toteutuu suunnitellusti ja venekerhojen laituripitosopimuksia solmitaan lisää. Rakennamme ekologisia kierrätettäviä laitureita, sähköveneiden latauspaikkoja ja veneiden pohjanpesupaikkoja.	Satamat palvelevat monipuolisesti, laadukkaasti ja ekologisesti veneilijöitä. Satamat ovat mukana Roope-satamaohjelmassa.
Venepaikkojen ja laitureiden digitalisointia ei ole aloitettu.	Kehitämme venepaikkojen sähköistä varausjärjestelmää ja automatisoimme laskutusprosessin. Vaihdamme satamien porttien lukitusjärjestelmän mobiiliavaimeen.	Satamapalvelut toimivat digitaalisesti turvallisuus huomioiden.
Ulkoilusaarten käyttö on lisääntynyt vuosi vuodelta. Ulkoilusaarten fasilitetteja on parannettu muun muassa kiinteillä telta-alustoilla ja astianpesupisteillä.	Jatkamme saarikohteiden käyttöönoton suunnittelua ja otamme käyttöön uusia saaristoreittejä. Kehitämme saaria suunnitelmallisesti palvelemaan liikunta- ja virkistystoimintaa.	Iso Vasikkasaari on kokonaisuudessaan liikunta- ja virkistyskäytössä.
Meriuimarantojen palvelutarjonta ei ole riittävä. Kivenlahdesta ja Soukasta puuttuu kahvila-ravintola. Saunoja rannoilla on vain Kivenlahdessa ja Matinkylässä.	Uudistamme uimarantojen rakennuskantaa ja kehitämme palveluita. Rakennamme pukeutumistiloja kesä- ja talvikäyttöön. Lisäämme rantojen valvontaa ja EU-uimarantoja. Hyödynnämme teknologiaa esteettömyyden toteuttamisessa, kuten rannekkeella avattavien porttien kehitystyössä.	Meriuimarannat palvelevat turvallisesti ja monipuolisesti asiakkaita kesällä ja talvella. Jokaisella meriuimarannalla on kahvila- ja ravintolapalvelut. Uimarantojen esteettömyyttä tullaan kehittämään.
Espoon kaupunki vastaa Espoon merialueilla olevien väylämerkkien kunnosta ja kunnossapidosta.	Jatkamme väylämerkkien digitalisointia.	Espoon vesialueen väylämerkit on digitalisoitu ja liitetty automaattiseen valvontajärjestelmään.

Espoolainen kilpa- ja huippu-urheilu tähtää korkealle

*HUIPPU-URHEILU RAKENTAA kaupungin
identiteettiä. Tuemme urheilua
vahvistamalla seurojen, oppilaitosten ja
kaupungin moniammatillista yhteistyötä.*

HUIPPU-URHEILU ON OSA yhteiskuntaa, osa laajaa kansainvälistä yhteistyötä. Se tuottaa iloa ja hyötyä urheilijalle, elämyksiä katsojille ja koko yhteisölle. Vaikka huippu-urheilu on menettänyt osan aiemmasta merkityksestään kansaa yhdistävänä tekijänä, se rakentaa yhä yhteisöllisyyttä, vahvistaa kansallista ja paikallista identiteettiä, opettaa käsittelemään pettymyksiä sekä synnyttää tunteita ja yhteisiä elämyksiä. Kolme neljästä suomalaisesta on kiinnostunut suomalaisten urheilijoiden kansainvälisestä menestyksestä ja 70 % saa mielihyvää huippu-urheilun seuraamisesta. (Suomen Olympiakomitea ja Suomen Paralympiakomitea, 2018.)

Arvostettu kilpa- ja huippu-urheilu tuo Espooseen elinvoimaa ja hyvinvointia

KAUPUNGEILLE URHEILU TARJOAA mainetta, vetovoimaa ja yhteisöllisyyttä. Espoolainen huippu-urheilija on myönteinen esikuva, idoli ja innoittaja, joka kannustaa nuoria espoolaisia liikkumaan: urheilu voi muuttaa mahdottoman mahdolliseksi.

Huippu-urheilun tukena on laajempi espoolainen kilpaurheilun seurakenttä. Kilpa- ja huippu-urheilulla viitataan tässä yhteydessä yli 12-vuotiaiden tavoitteelliseen ja organisoituun urheiluun (Huippu-urheilun instituutti KIHU, 2024). Sen perustana on menestyvä espoolainen junioriurheilu sekä laadukas valmennus. Espoossa seuratoiminta työllistää suoraan satoja ihmisiä. Meillä on vuosittain

Olemme vastuullinen
ja eettisesti
kestävä huippu-
urheilukaupunki.

© Kimi Merilä

noin 200 SM-tason mitalistia eri lajeissa. Järjestämme vuosittain oman Urheilugaalan, joka nostaa espoolaisten urheilijoiden, urheilun ja taustajoukkojen arvostusta. Pohjan menestykselle luovat espoolaiset huippu-urheiluseurat - yhteisöt, joihin halutaan kuulua.

Espoo on esimerkki toimivasta ja tavoitteellisesta lajien, seurojen, oppilaitosten ja kaupungin välisestä moniammatillisesta urheilijan tukiverkostosta ja yhteistyöstä. Espoossa toimii kolme toisen asteen huippu-urheilua tukevaa oppilaitosta. Sekä Haukilahden lukiossa että Leppävaaran lukiossa aloitti Urhea-linjalla syksyllä 2023 jo noin 70 opiskelijaa.

Omnian ammatillisessa oppilaitoksessa on niin sanottu jatkuvan haun periaate. Urhea-yläkouluja on kaksi: Leppävaaran koulu ja Tiistilän koulu. Lisäksi joitakin Urhea-oppilaita on muissa espoolaisissa yläkouluissa.

Espoolla on potentiaalia kasvaa urheilukaupunkina

Resurssit määrittävät kilpa- ja huippu-urheilun suuntaa. Huippu-urheilun varjopuolet, kuten eettiset ongelmat ja suurtapah-tumien vaikutukset ilmastolle ja ympäristölle on tunnistettava. Espoon suurena haasteena on erityisesti riittävän laadukkaiden olosuhteiden takaaminen kilpa- ja huippu-urheilulle.

Huippu-urheilua on tarkasteltava realistisesti ja rehellisesti. Oikea tilannekuva huippu-urheilusta ja siihen vaikuttavista tekijöistä auttaa meitä määrittämään suhtautumistamme huippu-urheiluun ja keskittymään olennaisen kehittämiseen. Kilpa- ja huippu-urheilun roolia kestävän Espoon rakentamisessa tulisi vahvistaa. Tämä

vaatii tiiviimpää yhteistyötä kaupungin ja urheilutoimijoiden välillä sekä panostusta laadukkaaseen valmennustyöhön ja nuorten tukemiseen. Kilpa- ja huippu-urheiluseuramme ovat valmiita osallistumaan kestävän kasvatuksen periaatteisiin ja antamaan tukensa kaikille mukaan tuleville nuorille.

Yhteistyö huippu-urheilun ja Aalto-yliopiston kanssa voisi avata uuden näkymän espoolaiselle huippu-urheilulle. Mahdollisuus on valtava ja panostamisen arvoinen, kaikkia osapuolia hyödyntävä malli.

Espoon haasteena on erityisesti riittävän laadukkaiden olosuhteiden takaaminen kilpa- ja huippu-urheilulle.

Espoo
liikkuu

VISIO 2040

NYKYTILA	TOIMENPITEET	
Huippu-urheilu ja urheilijat vahvistavat Espoo Liikkuu -brändiä. Espoossa ei ole laajalle levinnyttä urheilijaesikuvien kulttuuria.	Kilpa- ja huippu-urheilijoiden tarinoita ja esikuvia tuodaan aktiivisesti esiin sosiaalisessa mediassa, kouluissa ja nuorten parissa.	Espoolainen urheilijan polku on houkutteleva ja toimiva. Kilpa- ja huippu-urheilu on osa espoolaista katukuvaa.
Tuemme opiskelijoiden harjoittelua, muun muassa tarjoamalla olosuhteita harjoitteluun.	Kehitämme urheilijan polkua ja varmistamme, että urheilulinjalla on tarpeeksi aloituspaikkoja.	Leppävaaran ja Haukilahden lukioilla on erityinen koulutustehtävä urheilun osalta.
Teemme Aalto-yliopiston kanssa satunnaisesti yhteistyötä. Elinvoiman tulosalueella yhteistyötä yliopiston kanssa on paljon.	Vahvistamme yhteistyötä Aalto-yliopiston kanssa. Kehitämme ja pilotoimme urheiluteknologiaa ja erilaisia tulevaisuuden ratkaisuja.	Liikunnan ja urheilun yhteistyö Aalto-yliopiston kanssa on tiivistä.

Liikunta ja urheilu tapahtumien mahdollistajana

*TAPAHTUMAT LUOVAT KAUPUNKIIN
elinvoimaa. Haluamme pitää tapahtumien
lajien kirjon monipuolisena, jotta ne
puhuttelevat mahdollisimman laajaa yleisöä.*

Espoo on veto-voimainen urheilu- ja tapahtumakaupunki

Espoo on aktiivinen, rohkea, utelias ja nopeasti kansainvälistyvä tapahtumakaupunki. Keskiössä ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset, joiden merkitys espoolaisen identiteetin muokkaamisessa tapahtumien välityksellä on korvaamaton. Tarjoamalla tapahtumille alustan, rakennamme tapahtumatuottajille kumppanuuden Espoota ja espoolaisuutta korostaen. Espoosta ”kotipaikkansa” ovat löytäneet jo yleisurheilun, koripallon ja tenniksen huippu-urheilutapahtumat.

Vuoden 2023 aikana Liikunnan ja urheilun yhteistyötapahtumia järjestettiin yhteensä 24. Näitä olivat muun muassa Taitoluistelun EM -kilpailut, Tenniksen Davis Cup, Yleisurheilun alle 23-vuotiaiden Euroopan mestaruuskilpailut, Espoo liikkuu Tournament ja Elisa Masters Espoo.

Lähivuosina Espoo näyttäytyy suurten urheilutapahtumien järjestämipaikkana. Espoolaiset seurat ja lajiliitot ovat aktiivisesti hakeneet niin kansallisia kuin kansainvälisiäkin kilpailuja. Varmistuneita yhteistyötapahtumia on vuodelle 2028 saakka.

Lähivuosina Espoo näyttäytyy suurten urheilutapahtumien järjestämipaikkana.

© Ronja Määttä

Tulevia liikunnan ja urheilun yhteistyötapahtumia

2025

- Maalipallon seurajoukkueiden MM
- Kalevan kisat
- SM-viikko
- TeamGym PM

2026

- TeamGym EM
- Youth Athletics Games

2027

- FIBA Women's EuroBasket

2028

- Espoo-Jukola

Yhteistyötapahtumia vuosilta 2017–2024

Yleisurheilun alle 23-vuotiaiden EM

Kuninkuusravit Stadium Sports Camp Suunnistuksen FinnSpring

FIMBA – Senioreiden Koripallon MM **Naisten Jääkiekon MM** Voimistelupäivät

Stafettkarnevalen **Susijengin kotiottelu** Motonet GP

Euroopan urheiluviikon avajaiset – School Action Day Hiihdon nuorten SM

Miekkailun CC Espoo Fencing Challenge Giro d’Espoo ja Perhepyöräily

Purjehduksen Lightning-luokan EM, MM ja Masters-kilpailut **Maantiepyöräilyn SM**

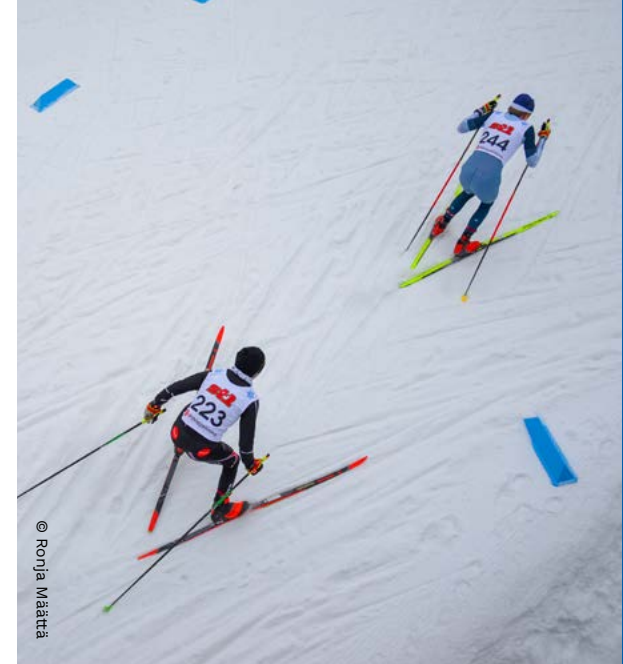
Elisa Masters Espoo Espoo Rantamaraton Finlandia Trophy Espoo

Muodostelmaluistelun SM Tenniksen Davis Cup **Jääkiekon U18 MM**

Rollo-uinnit Ringeten naisten ja nuorten MM **Taitoluistelun EM**

Maalipallon kansainvälinen SEGL – Mestareiden Liigan karsintaturnaus

Tallink Tournament / Espoo Liikkuu Tournament

© Ronja Määttä

© Koripalloliitto

Profiilitapahtumat ja suur tapahtumat

Espoossa järjestetään urheilun profiilitapahtumia ja suur tapahtumia. Profiilitapahtumat ovat espoolaisissa yhteisöissä syntyviä, Espoon vetovoimaa, paikallisidentiteettiä ja -ylpeyttä vahvistavia tapahtumia. Espoolaiset liikuntaseurat järjestävät vuosittain satoja pääsarja- tai SM-tason otteluita, kilpailuja ja turnauksia, jotka vahvistavat yhteisöllisyyttä ja luovat pysyvää elinvoimaa. Olemme merkittävä ja vetovoimainen junioriurheilukaupunki.

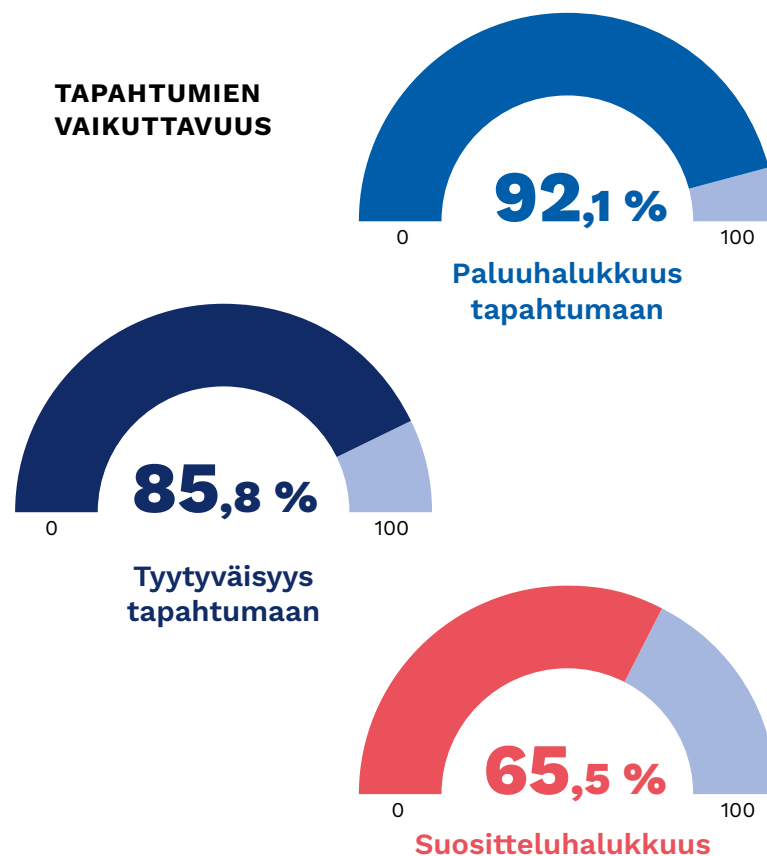
Liikunnan ja urheilun merkittävät kansalliset ja kansainväliset suur tapahtumat toteutetaan kumppanuudella pääasiallisesti lajiliittojen ja espoolaisten seurojen kanssa. Suur tapahtumat ovat merkittävä syy matkustaa Espooseen (Salmi Platform Oy, 2024).

Tapahtumayhteistyötä kaupungin sisällä ja kumppaneiden kanssa kehitetään. Kaupungille on luotu Espoon tapahtumaperiaatteet. Vaikuttavuustutkimus tapahtumien osalta on vakiintunut toimintatapa. Laadimme yhtenäiset tapahtumien tilastointi- ja vuosikellopohjat sekä teemme Kestävä tapahtumakaupunki -oppaan. Kehitämme myös tapahtumamarkkinointia.

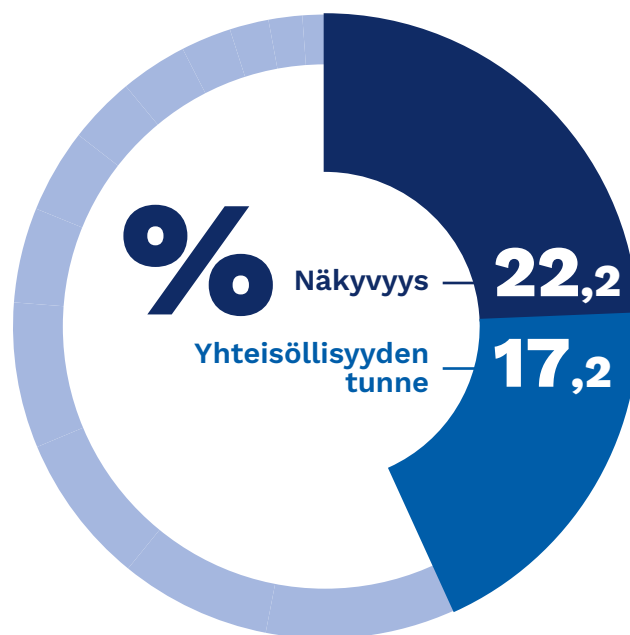
Urheilutapahtumat luovat yhteisöllisyyttä ja vahvistavat espoolaisten tunnesidettä kotikaupunkiinsa.

TAPAHTUMIEN VAIKUTTAVUUS

Vuoden 2023–2024 aikana tapahtumien vaikuttavuutta on tutkittu kaupunkitasolla. Urheilutapahtumien osalta yleinen tyytyväisyys, suositteluhalukkuus ja paluuhalukkuus tapahtumaan ovat korkealla tasolla. (Salmi Platform Oy, 2024.) Tutkimuksessa olivat mukana seuraavat tapahtumat: Elisa Masters Espoo, yleisurheilun U23 EM-kilpailut sekä jääkiekon poikien U18 MM-kilpailut.

Espoolaisten antama palaute tapahtumien sosiaalisesta vaikuttavuudesta on korkealla tasolla. Ennen kaikkea tapahtumat luovat yhteisöllisyyttä ja tuovat näkyvyyttä Espoolle. Suurin osa espoolaisista tapahtumakävijöistä ei kokenut, että tapahtumalla olisi paikallisia haittavaikutuksia. (Salmi Platform Oy, 2024.)

2040

Uusien lajien ja kulttuurien hallinta vaatii ajassa pysymistä, muutosvalmiutta ja joustavuutta. Tapahtumista käydään kilpailua kaupunkien kesken. Liikunnan ja urheilun yhteistyötapahtumien lajien kirjo pyritään pitämään monipuolisena, jotta ne puhuttelevat mahdollisimman laajaa yleisöä.

Luonto on Espoon vahvuus. Monipuoliset ulkoliikuntaolosuhteet mahdollistavat eri lajien ja eri tasoisten tapahtumien järjestämisen. Vuonna 2040 Espoo on houkutteleva kansallisten ja kansainvälisten luontoliikuntatapahtumien mahdollistaja.

Vahva kumppanuus kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa takaa uskottavuutemme urheilun tapahtumakaupunkina.

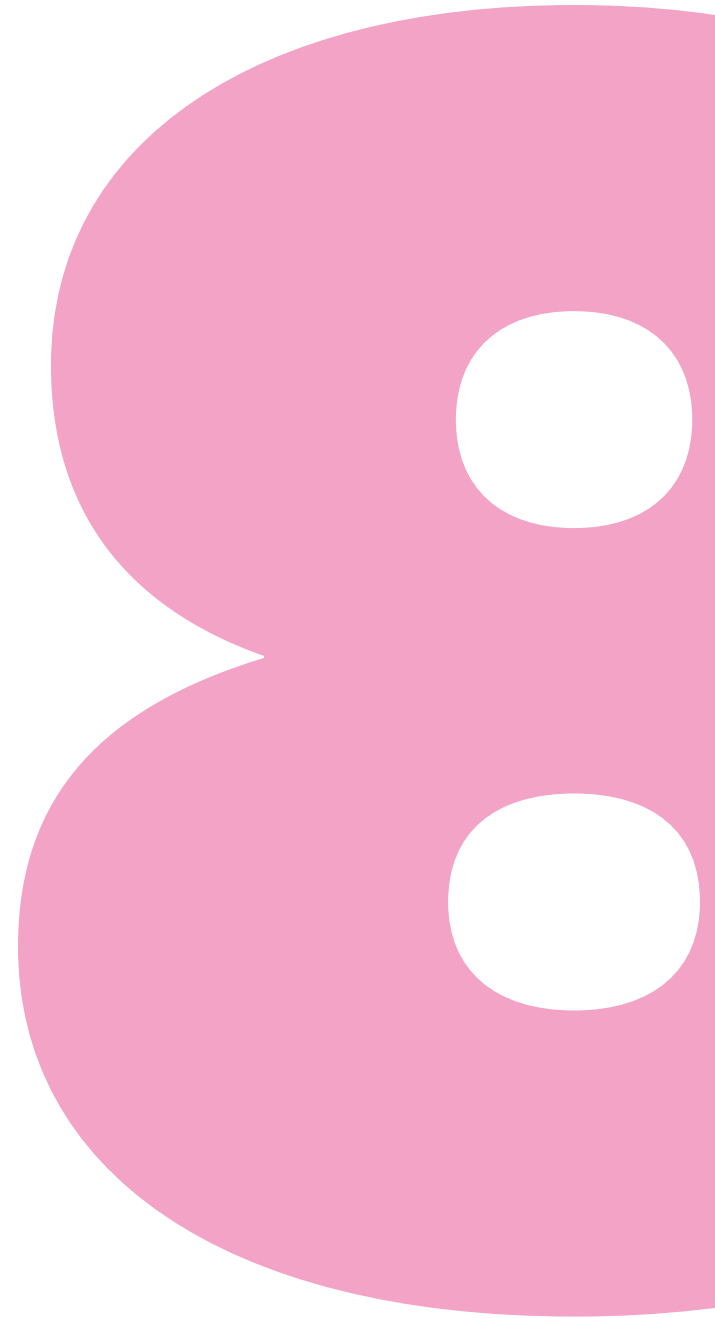
© Old Power

Espoo liikkuu -yhteisö on espoolaisen liikunnan ja urheilun sydän

*ESPOO LIIKKUU -YHTEISÖÖN kuuluu espoolaiset
liikkujat, seurat, yhdistykset ja tapahtumajärjestäjät.
Yhteisö tuo liikkujat yhteen. Espoo liikkuu
-yhteisötunnus on merkki yhdenvertaisesta ja
laadukkaasta liikuntatoiminnasta.*

Vuonna 2040 espoolaiset liikkuvat yhdessä perheen kanssa, työpaikoilla, kerhoissa, kouluissa, päiväkodeissa sekä virtuaalimaailman yhteisöissä. Liikuntaa harrastetaan myös omaehtoisesti, eikä se ole sidottu tiettyyn vuorokaudenaikaan.

”ESPOO LIIKKUU” ON kaikkien liikkujien ja liikuttajien yhteisö. Yhteiset markkinointikampanjat, tapahtumat ja yhdessä tekeminen varmistavat, että kaikenlaiset liikkujat kokevat kuuluvansa Espoo liikkuu -yhteisöön.

Espoo liikkuu -brändi vahvistaa ja tukee tulossyksikköme lisäksi myös seurojen näkyvyyttä.

2
0
4
0

Espoo liikkuu -yhteisö tuo yhteen liikkujia eri lajeista ja kulttuureista. Pienet seurat ja yhteisöt sekä suuret liikuntaseurat tekevät paljon yhteistyötä. Yhteisö kehittyä, kasvaa ja näkyy vahvasti sosiaalisessa mediassa. Lisäksi liikuntapaikat ovat yhteisölle keskeisiä kohtaamispaikkoja.

Espoo liikkuu -yhteisölogo on merkki yhdenvertaisesta ja laadukkaasta liikuntatoiminnasta, jota kaikki espoolaiset liikuntaseurat, yhdistykset ja liikkujat edustavat.

Espoon väestönmuutos näkyy liikunnassa ja lajeissa niin, että Espoo liikkuu -yhteisön toiminta on aidosti monikulttuurista.

2
0
4
0

Yksittäisten yhteisöjen suositut lajit, kuten kriketti, ovat kaikille espoolaisille tuttuja, ja Espoosta löytyy niiden harrastamiseen sopivia liikuntapaikkoja.

Yhteisön jäsenet vaikuttavat siihen, mihin suuntaan espoolainen liikunta ja liikuntapaikat kehittyvät. Espoo liikkuu mahdollistaa liikunnan kansalaisaktiivisuutta Espoossa. Järjestötoiminnan ulkopuolinen toiminta, niin sanottu neljäs sektori laajentuu, eli espoolaiset järjestävät liikuntatoimintaa yhä useammin omaehtoisesti ja itseohjautuvasti.

Tekoäly haastaa viestintää, mutta luo myös uusia mahdollisuuksia. Se auttaa vastaamaan ja analysoimaan kuntalaisilta saatua palautetta tehokkaasti. Toisaalta tekoälyn avulla tiedon ja sisällöntuottaminen helpottuu, kun informaation määrä lisääntyy. Silloin Espoon sekä Espoo liikkuu -yhteisön on entistä tärkeämpää erottua viestintäkanavissa aidoilla, ihmisten omilla tarinoilla.

NYKYTILA	TOIMENPITEET	Espoo liikkuu VISIO 2040
Liikuntaseurat käyttävät Espoo liikkuu -yhteisölogoa oman logonsa rinnalla ja ovat keskeinen osa koko ajan vahvistuvaa Espoo liikkuu -yhteisöä. Kaupunkilaiset ja yhteistyökumppanit ovat tärkeä osa Espoo liikkuu -yhteisöä ja julkaisevat omia liikuntakokemuksiaan sosiaalisessa mediassa tunnisteella #espooliikkuu.	Vahvistamme yhteistyötä seurojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä kehitämme uusia yhteistyömalleja ja toimintatapoja, kuten seuralähtöinen vaikuttajatoiminta. Tuomme Espoo liikkuu -brändin näkyviin eri lajien kannattajajoukoissa.	Espoo liikkuu -logo ja yhteisöön kuulumisen kuvaavat toiminnan luonteen lisäksi myös liikunnan ja urheilun sosiaalisia ja eettisiä puolia sekä kertovat turvallisesta harrastusympäristöstä.
Yhteisöä kehitetään ja sen tavoitteita määritetään yhdessä seurojen kanssa. Yhteinen markkinointi ja näkyvyys vahvistavat toimintaamme entisestään.	Huomioimme viestinnässämme ja markkinoinnissamme moninaisuuden, kuten eri kieli- ja kulttuuritaustat. Kehitämme monikanavaista viestintää ja otamme haltuun uudet viestinnälle keskeiset somekanavat.	Kaikki espoolaiset ovat löytäneet Espoo liikkuu -yhteisön taustastaan riippumatta.

Loppusanat

Olosuhteet synnyttävät liikuntaa. Rakennetut liikuntapaikat ja monimuotoinen luonto sekä turvaliset väylät muodostavat kokonaisuuden, joka houkuttelee lähtemään sisältä ulos. Haluamme tarjota jokaiselle jotakin, emme kaikille kaikkea.

Liikunta ja ulkoilu on espoolaisille läsnä. Pelkästään seuratoiminnassa on yli 150 000 asukasta harrastajana, vanhempana tai isovanhempana. Liikunta eri muodoissaan tarjoaakin laajimman mahdollisen sosiaalisen, kulttuurisen ja kestävän kohtaamis-alustan. Se tarjoaa paikan oman identiteetin vahvistamiselle ja elinaikaisille ystävyysuhteille.

Aktiivisuudella ja osallistumisella on korvaamaton merkitys mielihyvän rakentumisessa. Liikunta eri muodoissaan tarjoaa tunne-elämyksiä ja on perusta yksilökohtaisille, ihmisen kokoisille tarinoille. Lisäksi parempi kunto ja toimintakyky lisäävät arjen hyvinvointia.

Espoon liikuntapaikoissa jokaisen on hyvä ja turvallista harrastaa. Emme hyväksy syrjintää, emme kiusaamista tai rasismia. Jokainen on tervetullut mukaan. Seuratoimintamme on myös vastuullista ja eettistä.

Liikkuminen on myös ylisukupolvista, perheitä kokoavaa. Se on yhteinen juttu. Liikunta on vastavoima maailman muutoksille, jotka haastavat arjessamme varsinkin nuoria. Kilpailu ajankäytöstä kulkee taskuissamme ja mielissämme. Irrottautuminen liikunnan riemuun onkin tärkeämpää kuin kenties koskaan.

Haastamme kaikki mukaan. Haluamme, että toiminnallamme olisi maksimaalinen, positiivinen vaikutus yksilöön ja yhteiskuntaan. Espoo voi hyvin, kun sen asukas voi hyvin.

Kiitokset visiotyötä tehneille ja kumppaneille! Ilolla kohti vuotta 2040.

Asiat muuttuvat,
mutta yksi asia pysyy:
Espoo liikkuu!

Lähdeluettelo

Espoon kaupunki (2022). Täyttää elämää ikääntyneenä - Suunnitelma Espoon ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi 2022–2025.
<https://static.espoo.fi/cdn/ff/kD2vqFwGbASwyJPO4JdqKTj41Mzd-U3B9ZpaU7fIDec/1656573492/public/2022-06/T%C3%A4ytt%C3%A4%20el%C3%A4m%C3%A4%C3%A4%20ik%C3%A4%C3%A4ntyneen%C3%A4%202022-2025.pdf>

Espoon kaupunki (2024a). Espoon ilmastovahti. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://ilmastovahti.espoo.fi/>

Espoon kaupunki (2024b). Johdamme vaikuttavuudella: Kehitämme liikuntapaikkoja sekä -palveluita tietolähtöisesti. Haettu 31.10.2024 osoitteesta <https://www.espoo.fi/fi/artikkelit/johdamme-vaikuttavuudella-kehitamme-liikuntapaikkoja-seka-palveluita-tietolahtoisesti>

Espoon kaupunki (2024c). Toimintaympäristön tila Espoossa.
<https://www.espoo.fi/fi/toimintaympariston-tila-espoossa>

Helsingin seudun aluesarjat -tilastokanta ja Tilastokeskus (2023). Väestö äidinkielen (kaikki kielet) ja iän mukaan 31.12. Haettu 19.7.2024 osoitteesta https://stat.hel.fi/pxweb/fi/Aluesarjat/Aluesarjat__vrm__vaerak__umkun/Hginseutu_VA_VR04_Vakiluku_aidinkieli_ika.px/

Huippu-urheilun instituutti KIHU (2024). Kunnat urheilun tukena. Selvitys keskisuurten ja suurten kuntien toimintatavoista ja tukimuodoista organisoidulle urheilulle.

Jyväskylän yliopisto (2024). Lipas-tietokanta. Tilastot. Haettu 5.9.2024 osoitteesta <https://lipas.fi/tilastot>

Kari, T. (2017). Exergaming Usage: Hedonic and Utilitarian Aspects. Väitöskirja. Jyväskylä studies in computing 260. Jyväskylän yliopisto
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6956-1>

Kinnunen, J., Tuomela, M. & Mäyrä, H. (2022). Pelaajabarometri 2022. Kohti uutta normaalia. Tampereen yliopisto, informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2732-3>

Metsähallitus (2023). Kansallispuistojen suosio kasvaa: Uudet ja kunnostetut kohteet houkuttelevat yhä enemmän kävijöitä. Haettu 17.7.2024 osoitteesta <https://www.luontoon.fi/-/kansallispuistojen-suosio-kasvaa-uudet-ja-kunnostetut-kohteet-houkuttelevat-yha-enemman-kavijoita>

Paralympiakomitea (2024). Kohderyhmät. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://www.paralympia.fi/avoimet-ovet/kohderyhmat>

Salmi Platform Oy (2024). Salmi Eventlizer tapahtuma-analyysi Espoon kaupungille 2023–2024.

Suomen elektronisen urheilun liitto – SEUL ry (2024). Haettu 1.6.2024 osoitteesta www.seul.fi

Suomen Olympiakomitea ja Suomen Paralympiakomitea (2018). Huippu-urheilun yhteiskunnallinen perustelu. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Tietoa+meist%C3%A4/Huippu-urheilu/>

UKK-instituutti (2021). Työikäisten liikkuminen Suomessa. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/suomalaisten-liikkuminen-tutkittua-tietoa-tyoikaisten-ja-ikaihmosten-liikkumisesta/tyoikaisten-liikkuminen-suomessa>

Valtion liikuntaneuvosto (2023). Liikuntatoimijoiden tilannekuva - koronasta palautuminen ja energiakriisin vaikutukset. VLN julkaisu 2023:2. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/03/Liikuntatoimijoiden-tilannekuva-%E2%80%93-koronasta-palautuminen-ja-energiakriisin-vaikutukset-VLN-julkaisu-2023-2.pdf>

Espoo Liikkuu 2040 -tekstin jäsentämisessä on käytetty apuna tekoälyä:

ChatGPT (versio 14.3.2023) Haettu 1.6.2024 osoitteesta <https://chat.openai.com/chat>

Microsoft CoPilot Haettu 28.8.2024 osoitteesta <https://copilot.microsoft.com>

Luettavaa ja muuta materiaalia

BIOS-tutkimusyksikkö (2019). Ekologinen jälleenrakennus. <https://eko.bios.fi/>

Espoon kaupunki, liikuntapalvelut (2018). Liikuntapalveluiden tarina [https://espoo365.sharepoint.com/sites/liikuntapalvelut-johtotiimi-sito/Shared%20Documents/General/Liikuntapalveluiden%20tarina%202018%20\(saavutettava\)%20\(3\).pdf?ga=1](https://espoo365.sharepoint.com/sites/liikuntapalvelut-johtotiimi-sito/Shared%20Documents/General/Liikuntapalveluiden%20tarina%202018%20(saavutettava)%20(3).pdf?ga=1)

Espoon kaupunki, liikuntapalvelut ja kaupunkitekniikan keskus (2019). Espoon lähiliikuntapaikkaohjelma 2019–2028. <https://espoo.oncloudos.com/kokous/2021366-6-71488.PDF>

Espoon kaupunki, kaupungintekniikan keskus (2020). Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma 2021–2030. Kaupungintekniikan keskuksen julkaisu. <https://espoo.oncloudos.com/kokous/2021206-19-9749.PDF>

Espoon kaupunki (2021). Espoo-tarina. <https://www.espoo.fi/fi/espoo-kaupunki/espoo-tarina>

Espoon kaupunki (2023). Satamaverkosto ja -veneiden talvisäilytyspalvelus

Espoon kaupunki (2023). Suur-Tapiolan, Suur-Matinkylän, Suur-Leppävaaran sekä Espoonlahden viirkistysvisiot 2050. Raportit luettavissa osoitteessa <https://www.espoo.fi/fi/liikunta-ja-luonto>

Espoon kaupunki (2024). Väestö. <https://www.espoo.fi/fi/vaesto>

Kansaneläkelaitos. Tilastotietokanta Kelasto. <https://tietotarjotin.fi/tilastodata/2051231/tilastotietokanta-kelasto>

Michelsen, K-E., Lehtonen, K., Rantala, K., Jokisipilä, M. & Mäkinen, J. (2022). Suomalainen huippu-urheilu tarvitsee luottamusta. Huippu-urheilun arviointiryhmän loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:25. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-772-7>

Mäkinen, J. & Paavolainen, L. (2020). Huippu-urheilun sisäinen arviointi. Haettu 19.7.2024 osoitteesta <https://olympiakomitea.kuvat.fi/kuvat/Materiaalipankki/Tietoa+meist%C3%A4/Huippu-urheilu/>

Pidä Saaristo Siistinä ry (2024). Roope-satama on ympäristöystävällinen satama. <https://pidasaaristosiiistina.fi/tyomme-vesilla-ja-maissa/palvelut-satamille/roope-satamaohjelma/>

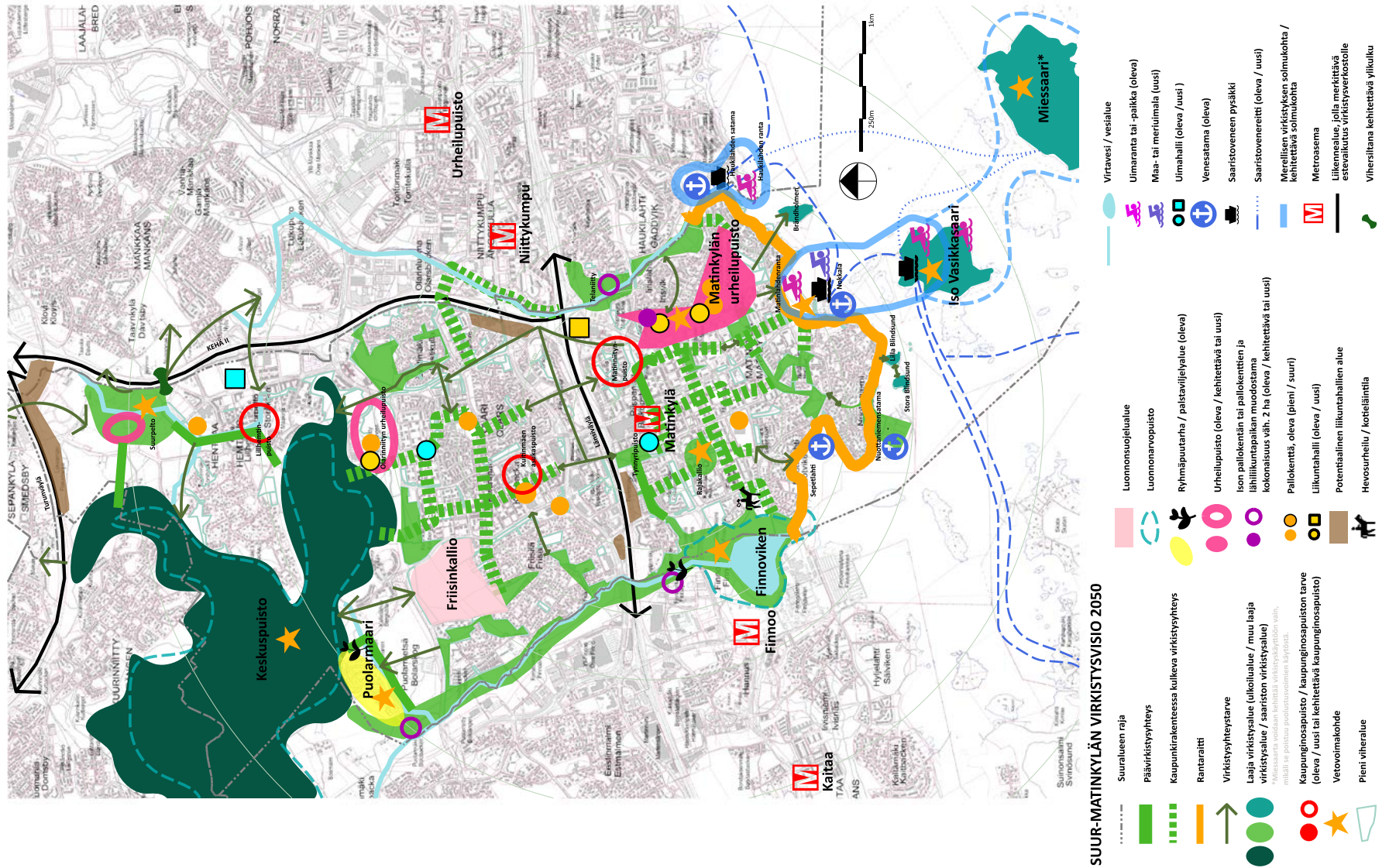
STYLE-tutkimus. Julkaisut. <https://www.styletutkimus.fi/julkaisut/>

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra (2023). Megatrendit 2023. <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023>

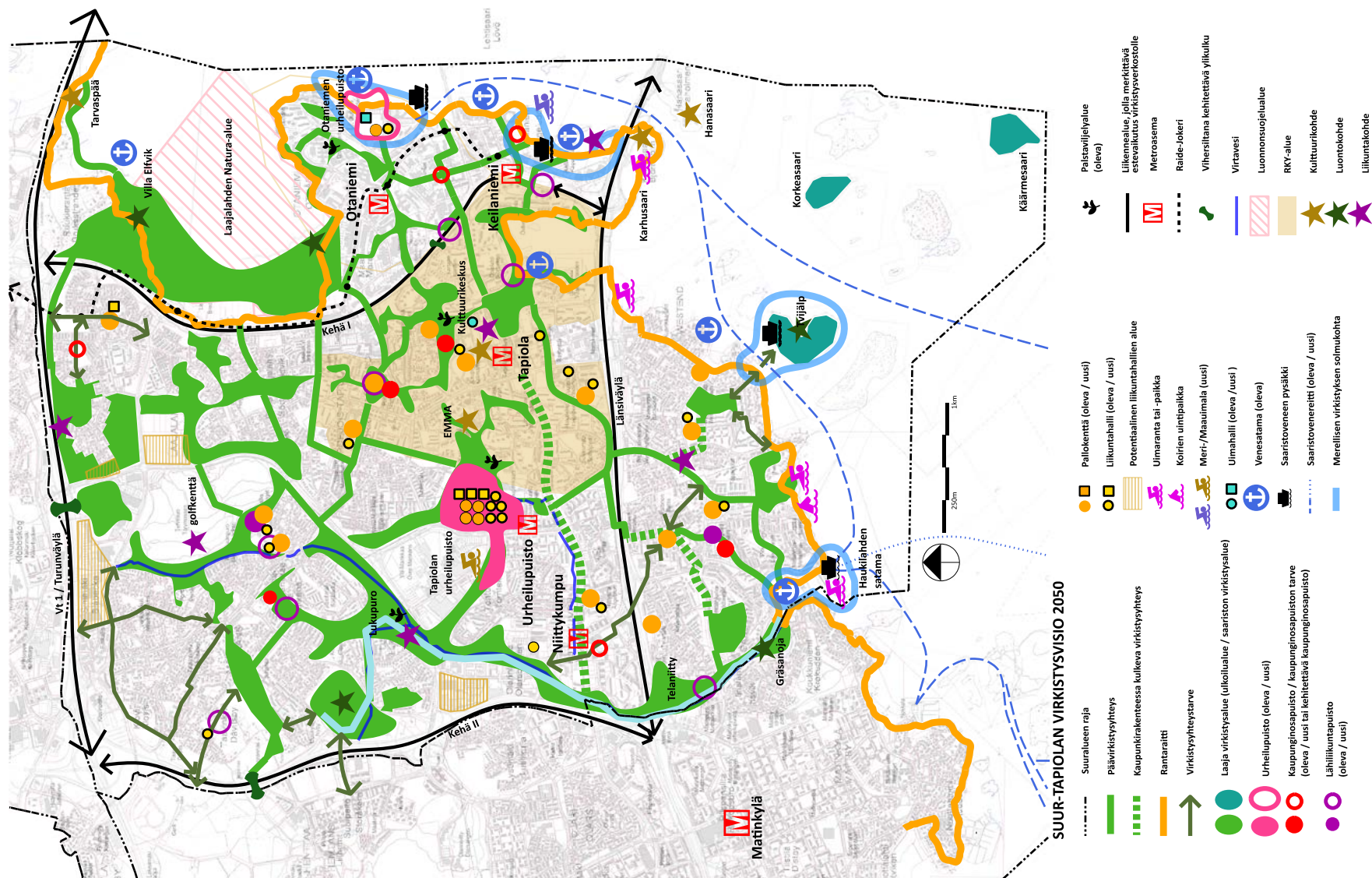
Liitteet

LIITE 1: SUUR-MATINKYLÄN VIRKISTYSVISIO 2050

-----	Suuralueen raja	Uimapaikka
	Päävirkistysyhteys	Järviuimala (uusi) / maa-uimala (oleva)
	Kaupunkirakenteessa kulkeva virkistysyhteys	Siirtolapuutarha / palstavilliyteläalue (oleva / uusi)
	Virkistysyhteystarve	Hevosurheilu
	Laaja virkistysalue (ulkoilualue / muu laaja virkistysalue)	Ratsastusreitti
	Urheilupaisto	Virkistyskohde (luonto / kulttuuri / liikunta)
	Kaupunginosapaisto (oleva / uusi)	Viheristana kehitettävä ylikoulu (uusi)
	Lähiiliikuntapaisto (oleva / uusi)	Liikennealue, jolla merkittävä estevalikutus virkistysverkostolle
	Potentialinen liikuntahallien alue	Juna
	Pallokenttä (oleva / uusi)	Raide-Jokeri
	Liikuntahalli (oleva / uusi)	Luonnonsuojelualue
	Uimahalli	Luonnonarvopaisto
		Virtavesi/vesialue

LIITE 3: SUUR-TAPIOLAN VIRKISTYSVISIO 2050

[illegible]

